

- ७) ——— लोकप्रशासनाचा आत्मा आहे.
 अ) शासन ब) प्रशासन
 क) संघटना ड) यापैकी नाही
- ८) आकाशवाणी हे ——— जनसंपर्काचे माध्यम आहे.
 अ) श्राव्य ब) दृश्य
 क) दृश्य-श्राव्य ड) यापैकी नाही
- ९) खालीलपैकी कोणते जनसंपर्काचे कार्य नाही?
 अ) माहिती विक्री करणे ब) माहिती देणे
 क) माहितीचा प्रस्तार करणे ड) माहिती प्रसिद्ध करणे
- १०) भारतात इ. स. ——— मध्ये भारतीय लोकप्रशासन संस्थेची स्थापना झाली.
 अ) १९५५ ब) १९६४
 क) १९५४ ड) १९४७
- ११) द्विभाजनाचा सिद्धांत ——— यांनी मांडला.
 अ) हेन्‍री फेयॉल ब) एफ. डब्ल्यू. टेलर
 क) वुड्रो विल्सन ड) पीटर ड्रूकर
- १२) फ्रेडरिगज या राजकीय शास्त्रज्ञाने सार्वजनिक प्रशासनाच्या क्षेत्रात ———
 दृष्टिकोन विकसित केला.
 अ) कार्यात्मक ब) संस्थात्मक
 क) वर्णनात्मक ड) पर्यावरणात्मक

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

- अ) लोकप्रशासनाची व्याप्ती
 ब) जनसंपर्क
 क) यांत्रिकी दृष्टिकोन
 ड) पर्यावरण सिद्धांत
 इ) जनसहभाग
 ई) निर्णय प्रक्रिया दृष्टिकोन

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२

- अ) आधुनिक काळातील लोकप्रशासनाचे महत्त्व सांगा.
 ब) वर्तनवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
 क) प्रशासनातील जनसहभाग म्हणजे काय?
 ड) लोकप्रशासन आणि समाजशास्त्र यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) लोकप्रशासनातील यांत्रिकी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
किंवा
ब) जनसंपर्क म्हणजे काय? जनसंपर्काच्या माध्यमावर सविस्तर माहिती द्या.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
लोकप्रशासनाचा अर्थ सांगून व्याप्ती विशद करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Introduction & Theory of Public Administration (230127101)

Day & Date: Friday, 17-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **12**

- 1) Luther Gulick proposed the _____ theory regarding the scope of public Administration.
 - a) POSDCORD
 - b) POSDCORR
 - c) POSDCARD
 - d) POSDCORB
- 2) The second Minro Bruk convention in America was held in _____.
 - a) 1967
 - b) 1968
 - c) 1988
 - d) 1990
- 3) Some authors call the humanistic approach a _____ organization.
 - a) Co-operative
 - b) Human
 - c) Formal
 - d) Informal
- 4) _____ works to make peoples dreams come true.
 - a) Public servant
 - b) Administrate
 - c) Government
 - d) Organization
- 5) In the development of Public administration new-public administration begin _____.
 - a) 1980
 - b) 1970
 - c) 1990
 - d) 1947
- 6) _____ said that Public administration is the same as Private administration.
 - a) Herry Feyol
 - b) Luther Gulick
 - c) F. W. Riggs
 - d) Elton Mayo
- 7) _____ is the soul of public administration.
 - a) Government
 - b) Administration
 - c) Organization
 - d) None of these
- 8) Radio is a public relation _____ medium.
 - a) Audio
 - b) Visual
 - c) Audio-visual
 - d) None of these

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Public Administration) (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
Indian Administration (230127102)

वार, दिनांक: सोमवार, २०-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा.

१२

- १) कौटिल्याचे 'अर्थशास्त्र' —— आहे.
अ) चरित्र
ब) चंद्रगुप्त मौर्याचा इतिहास
क) शासकीय तत्वावरील पुस्तक
ड) अर्थशास्त्रावरील पुस्तक
- २) मुघल प्रशासनात 'जिल्हा' यास काय म्हणून ओळखला जात होता?
अ) अहर
ब) सरकार
क) सुबा
ड) सुल्ला
- ३) मुघल साम्राज्याचा मुख्य लष्करी सल्लागार ——.
अ) दिवान
ब) अल – अबू – अकबर
क) मिर बक्सी
ड) वरीलपैकी नाही
- ४) भारतीय संविधानाच्या कोणत्या कलमात पंतप्रधानांची कर्तव्ये सांगितले आहेत?
अ) कलम – ७८
ब) कलम – ७०
क) कलम – ९०
ड) कलम – १००
- ५) भारतीय प्रशासनाचे घटनात्मक प्रमुख कोण असतात?
अ) राष्ट्रपती
ब) न्यायाधिश
क) मुख्यमंत्री
ड) मुख्य सचिव
- ६) निती आयोगाचे प्रमुख कोण असतात?
अ) राष्ट्रपती
ब) वित्त मंत्री
क) पंतप्रधान
ड) मुख्य सचिव
- ७) नियोजन आयोगाची स्थापना —— साली झाली.
अ) १९५०
ब) १९५१
क) १९५२
ड) १९५३

- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) मध्ययुगीन प्रशासनावर निबंध लिहा.
किंवा
ब) पंतप्रधानांचे अधिकार व कार्य यावर दिर्घोत्तरी उत्तर द्या.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
संसदेची रचना आणि कार्ये यावर सविस्तर उत्तर लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Indian Administration (230127102)

Day & Date: Monday, 20-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.**12**

- 1) The Arthashastra of Kautilya is _____.
 a) Biography
 b) History Chandra Gupta Maurya
 c) Book on Principles of Govt.
 d) Book on Economics
- 2) What was districts known as during the Mughal Administration.
 a) Ahar
 b) Sarkar
 c) Suba
 d) Sullā
- 3) Chief military adviser of Mughal emperor _____.
 a) Diwan
 b) Al-Abu-Akbar
 c) Mir Bakshi
 d) None of the above
- 4) Which Article of Indian constitution defines duties of the prime minister?
 a) Article 78
 b) Article 70
 c) Article 90
 d) Article 100
- 5) Who is the constitutional head of the Indian Administration?
 a) President
 b) Judge
 c) Chief Minister
 d) Chief Secretary
- 6) Who is the chairperson of 'NITI Aayog'?
 a) President
 b) Finance Minister
 c) Prime Minister
 d) Chief Secretary
- 7) Planning commission was established in the year _____.
 a) 1950
 b) 1951
 c) 1952
 d) 1953
- 8) The maximum strength of the lower house of parliament is _____.
 a) 500
 b) 590
 c) 552
 d) 250

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६

Indian Administrative Thinkers (230127103)

वार, दिनांक: बुधवार, २२-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२
- १) कौटिल्यानुसार राजाचे सर्वात महत्त्वाचे कर्तव्य कोणते आहे?
अ) धर्म ब) अर्थ_लोकांचे भौतिक कल्याण
क) मोक्ष ड) यापैकी काहीही नाही
- २) खालीलपैकी कोण जल संबंधित समस्यांवरील व्हाइसरॉय कार्यकारी परिषदेचे सदस्य होते?
अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर ब) मोतीलाल नेहरू
क) सुभाष बोस ड) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
- ३) दंडनीती कोणी सुचवली होती?
अ) महात्मा गांधी ब) कौटिल्य
क) कार्ल मार्क्स ड) यापैकी नाही
- ४) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळात ----- हे पंतप्रधान होते.
अ) पेशवा ब) मुजुमदार
क) डबीर ड) न्यायाधीश
- ५) 'सत्याचे प्रयोग' हे कोणाचे आत्मचरित्र आहे?
अ) मॉर्गनथाऊ ब) वुड्रो विल्सन
क) शूमन ड) महात्मा गांधी
- ६) गांधीजींची 'विश्वस्त संकल्पना' कोणामध्ये आहे?
अ) कामगार आणि उद्योग मालक ब) शेतकरी आणि कामगार
क) पुरुष आणि स्त्री ड) लष्कर आणि पोलिस
- ७) वाकनीस हे कोणत्या विभागाचे प्रमुख होते?
अ) लष्कर ब) न्याय
क) दानधर्म ड) गुप्तहेर

- प्र.४ विस्तृत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) कौटिल्याचा सप्तांग सिद्धांत स्पष्ट करा.
किंवा
- ब) भारतीय प्रशासकीय व्यवस्थेतील डॉ. बी. आर. आंबेडरांच्या योगदानाची चर्चा करा.
- प्र.५ विस्तृत प्रश्न. १२
- छत्रपती शिवाजी महाराजांचे अष्टप्रधान मंडळ आणि त्यांच्या संपूर्ण प्रशासनाची सविस्तर चर्चा करा.

Seat No.	
-----------------	--

Set **P**

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Indian Administrative Thinkers (230127103)**

Day & Date: Wednesday, 22-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.**12**

- 1) What is the most important duty of the King according to Kautilya?
 - a) Dharma
 - b) Artha _ material well being of people
 - c) Moksha
 - d) None of these

- 2) Who among the following was a member of the Viceroy's Executive Council on water related issues?

a) Dr. B. R. Ambedkar	b) Motilal Nehru
c) Subhash Bose	d) Rajendra Prasad

- 3) Dandniti was suggested by whom?

a) Mahatma Gandhi	b) Kautilya
c) Karl Marx	d) None of these

- 4) _____ was the Prime Minister in the Chhatrapati Shivajis Ashta Pradhan mandal.

a) Peshwa	b) Majumdar
c) Dabir	d) Nyayadhish

- 5) 'My Experiments with Truth' is an autobiography of whom?

a) Morgenthau	b) Woodrow Wilson
c) Schuman	d) Mahatma Gandhi

- 6) Gandhian thought of Trusteeship is between?

a) Workers & Industry owners	b) Farmers & Workers
c) Men & Women	d) Army & Police

- 7) Waknis was the head of which department?

a) Army	b) Justice
c) Charitable grants	d) Intelligence

- 8) Who is called as the chief architect of India's Constitution?

a) Sardar Patel	b) Jawaharlal Nehru
c) Dr. B. R. Ambedkar	d) Dr. Rajendra Prasad

- ८) — हे चांगल्या गृहीतकाचे वैशिष्ट्य आहे.
 अ) आत्मविश्वास ब) स्पष्टता
 क) वर्णनात्मकता ड) सर्वसमावेशकता
- ९) 'मुलाखत' म्हणजे दोन किंवा अधिक व्यक्तींमधील ——.
 अ) चर्चा ब) प्रश्न-उत्तर
 क) संवादात्मक प्रतिसाद ड) वाद
- १०) निरीक्षणाद्वारे गोळा केलेली माहिती — डेटा म्हणून ओळखली जाते.
 अ) थेट ब) माध्यमिक
 क) प्राथमिक ड) वास्तविक
- ११) आंतरविद्याशाखीय संशोधन म्हणजे ——.
 अ) शुद्ध विज्ञानाची मदत घेणे
 ब) समाजशास्त्राची मदत घेणे
 क) विषयाच्या पलीकडे संशोधन करणे
 ड) इतर शास्त्रांची मदत घेणे
- १२) अहवाल लेखन हा संशोधन प्रक्रियेतील — टप्पा आहे.
 अ) प्रथम ब) तृतीयक
 क) द्वितीय ड) शेवटचा

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) गृहीतक म्हणजे काय?
 ब) संशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 क) संशोधन पद्धतीचा अर्थ लिहा
 ड) प्रश्नावलीचा अर्थ लिहा.
 इ) अहवाल लेखनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
 ई) केस स्टडी पद्धत म्हणजे काय?

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१२

- अ) माहिती संकलन
 ब) संशोधन विषयाची निवड
 क) चांगल्या संशोधकाचे गुण सांगा
 ड) मुलाखतीच्या विविध तंत्रांची चर्चा करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

- अ) संशोधनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 ब) संशोधन आराखडा वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.५ सामाजिक संशोधन परिभाषित करा आणि त्याची वैशिष्ट्ये तपशीलवार स्पष्ट करा.

१२

Seat No.	
-------------	--

**M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Research Methodology (230127105)**

Day & Date: Friday, 24-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

12

- 1) Social science research is helpful in _____ development.
 - a) Social
 - b) Economic
 - c) Cultural
 - d) All of the above
- 2) Social science research is based on discovering _____ facts.
 - a) Common
 - b) New
 - c) Old
 - d) New and old
- 3) _____ is the first step in scientific method in social science research.
 - a) Hypothesis
 - b) Observation
 - c) Prediction
 - d) Formulation of Problem
- 4) _____ is the main objective of social research.
 - a) Degree
 - b) Knowledge
 - c) Study of facts
 - d) Business
- 5) Previous research is source of _____.
 - a) Argument
 - b) prediction
 - c) verification
 - d) hypothesis
- 6) _____ is the planning and strategy of research.
 - a) research design
 - b) research project
 - c) research problem
 - d) research process
- 7) Reference book is a _____ source of data.
 - a) Secondary
 - b) Primary
 - c) Ideal
 - d) None of these
- 8) _____ is a characteristic of good hypothesis.
 - a) Confidence
 - b) Clarity
 - c) Descriptiveness
 - d) Comprehensiveness
- 9) An 'Interview' means _____ between two or more persons.
 - a) Discussion
 - b) question-answers
 - c) communicative response
 - d) debate

- ८) संघ लोकसेवा आयोगाचे विद्यमान अध्यक्ष ---- हे आहेत.
 अ) सुमन बेरी
 ब) बी. सुब्रमण्यम
 क) अजय कुमार
 ड) मनोज सोनी
- ९) नागरिकांची मूलभूत कर्तव्ये राज्यघटनेच्या ---- कलमात नमूद केली आहेत.
 अ) ११
 ब) ३१
 क) ५१
 ड) ४१
- १०) भारतीय संविधानाची अंमलबजावणी ---- वर्षापासून करण्यात आली.
 अ) १९४७
 ब) १९४९
 क) १९५१
 ड) १९५०
- ११) दुसऱ्या प्रशासकीय आयोगाचे ---- हे अध्यक्ष होते.
 अ) मोरारजी देसाई
 ब) विरप्पा मोईली
 क) नटराजन
 ड) हनुमंतैय्या
- १२) ---- निती आयोगाचे उपाध्यक्ष आहेत.
 अ) सुब्रमण्यम
 ब) नरेंद्र मोदी
 क) सुमन बेरी
 ड) वेकंटरमण

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
 अ) निवडणूक आयोगाचे महत्त्व सांगा.
 ब) नागरिकांची मूलभूत कर्तव्ये कोणती आहेत.
 क) संघ लोकसेवा आयोगाचे कार्य सांगा.
 ड) राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोगाची रचना विशद करा.
 इ) संविधान उद्देश पत्रिकेची उद्दिष्टे कोणती आहेत.
 ई) राज्याची सामाजिक मार्गदर्शक तत्त्वे लिहा.
- प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
 अ) दुसरा प्रशासकीय सुधारणा आयोग
 ब) नियंत्रक व महालेखापरिक्षक
 क) निवडणूक आयोग
 ड) संसदिय लोकशाही
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
 अ) भारतीय राज्यघटनेची प्रमुख वैशिष्ट्ये विशद करा.
 किंवा
 ब) पहिल्या प्रशासकीय सुधारणा आयोगाच्या शिफारशीवर चर्चा करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
 निती आयोगाची संरचना सांगून कार्याची माहिती द्या.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Indian Constitution & Administration (230127106)

Day & Date: Monday, 27-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 12

- 1) _____ does the daily work of the National Human Rights Commission.
 - a) Chairman
 - b) Deputy Chairman
 - c) Joint secretary
 - d) Secretary
- 2) The first Administrative Reforms commission was appointed by _____ year.
 - a) 1964
 - b) 1966
 - c) 1954
 - d) 1951
- 3) _____ clause contains a provision for constitutional amendment.
 - a) 365
 - b) 368
 - c) 370
 - d) 268
- 4) The Headquarters of the Election Commission of India is located in _____.
 - a) Mumbai
 - b) Delhi
 - c) Kolkata
 - d) Noida
- 5) Fundamental rights are enshrined in the Indian constitution in Article _____.
 - a) 36 to 51
 - b) 1 to 11
 - c) 14 to 18
 - d) 12 to 35
- 6) The NITI Aayog was established in the year _____.
 - a) 1 January 2016
 - b) 1 January 2015
 - c) 11 January 2014
 - d) None of these
- 7) _____ appoints the comptroller & Auditor General.
 - a) Vice President
 - b) Prime Minister
 - c) Speaker of Lok Sabha
 - d) President
- 8) The current chairman of the Union Public Service Commission is _____.
 - a) Suman Berry
 - b) B. Subramanyam
 - c) Ajaykumar
 - d) Manoj Soni

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल - २०२६

Social Welfare Administration in Maharashtra (230127104)

वार, दिनांक: बुधवार, २९-०४-२०२६

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

- १) समाजकल्याणाचे प्राथमिक ध्येय काय आहे?
 - अ) व्यक्तींना आर्थिक मदत देणे
 - ब) सामाजिक न्याय आणि समानता वाढवणे
 - क) आर्थिक वाढ आणि विकासाला पाठिंबा देणे
 - ड) असुरक्षित लोकसंख्येसाठी सुरक्षितता जाळे प्रदान करणे
- २) महाराष्ट्रात युवा कल्याण कार्यक्रम राबविण्यासाठी कोणता विभाग जबाबदार आहे?
 - अ) युवा व्यवहार आणि क्रीडा विभाग
 - ब) शिक्षण विभाग
 - क) समाजकल्याण विभाग
 - ड) रोजगार आणि स्वयंरोजगार विभाग
- ३) गांधीजींनी कोणत्या सामाजिक समस्येविरुद्ध सक्रियपणे मोहीम राबवली?
 - अ) अस्पृश्यता
 - ब) बालकामगार
 - क) महिला हक्क
 - ड) वरील सर्व
- ४) महात्मा फुले यांच्या सामाजिक सुधारणा प्रयत्नांचे प्राथमिक केंद्रबिंदू काय होते?
 - अ) महिला शिक्षण आणि हक्कांना प्रोत्साहन देणे
 - ब) जाती-आधारित भेदभावाचे उच्चाटन
 - क) कामगार हक्कांसाठी वकिली करणे
 - ड) वरील सर्व
- ५) कोणत्या समाजसुधारकाने शाहू महाराजांच्या सामाजिक न्यायाच्या विचारांवर प्रभाव पाडला?
 - अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर
 - ब) ज्योतिबा फुले
 - क) महात्मा गांधी
 - ड) स्वामी विवेकानंद

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (Semester - I) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Social Welfare Administration in Maharashtra (230127104)

Day & Date: Wednesday, 29-04-2026
 Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

06

- 1) What is the primary goal of social welfare?
 - a) To provide financial assistance to individuals
 - b) To promote social justice and equality
 - c) To support economic growth and development
 - d) To provide a safety net for vulnerable populations

- 2) Which department is responsible for implementing youth welfare programs in Maharashtra?
 - a) Department of Youth Affairs and Sports
 - b) Department of Education
 - c) Department of Social Welfare
 - d) Department of Employment and Self-Employment

- 3) Which social issue did Gandhi actively campaign against?
 - a) Untouchability
 - b) Child labor
 - c) Women's rights
 - d) All of the above

- 4) What was the primary focus of Mahatma Phule's social reform efforts?
 - a) Promoting women's education and rights
 - b) Eradicating caste-based discrimination
 - c) Advocating for labor rights
 - d) All of the above

- 5) Which social reformer influenced Shahu Maharaj's ideas on social justice?
 - a) Dr. B. R. Ambedkar
 - b) Jyotiba Phule
 - c) Mahatma Gandhi
 - d) Swami Vivekananda

- 6) What is the benefit amount provided under the Mukhyamantri Majhi Ladki Bahin Yojana?
 - a) ₹1,000 per month
 - b) ₹1,500 per month
 - c) ₹2,000 per month
 - d) ₹2,100 per month

- Q.2 Write short answers. (Any Two)** **06**
- a) Gandhi's concept of "Swadeshi"
 - b) What is the objective of the Startup Maharashtra initiative?
 - c) What is the role of government in social welfare?
 - d) What was the purpose of the Satyashodhak Samaj?
- Q.3 Write short answer.** **06**
- Describe in detail the legacy of Dr. B. R. Ambedkar's work on social justice.
- Q.4 Answer the following question in detail. (Any One)** **12**
- a) Discuss in detail Mahatma Phule's views on education.
 - b) Describe in detail the role of Dr. Ambedkar in the Constituent Assembly of India.

- ७) 'स्पॅन ऑफ अटेन्शन' चे तत्त्व एखाद्या संस्थेतील ——— शी संबंधित आहे.
 अ) समन्वय ब) पदानुक्रम
 क) नियंत्रणाचा कालावधी ड) निर्णय घेणे
- ८) वैयक्तिक संपर्क आणि परस्परसंवाद आणि लोकांच्या सहयोगी गटांना ——— असे म्हणतात.
 अ) औपचारिक संस्था ब) अनौपचारिक संस्था
 क) मुद्दाम संघटना ड) यापैकी काहीही नाही
- ९) परराष्ट्र मंत्रालयाची स्थापना ——— संस्थेच्या आधारावर करण्यात आली आहे.
 अ) ठिकाण ब) उद्देश
 क) व्यक्ती ड) प्रक्रिया
- १०) गॅंगप्लॅक ही संस्थेची संकल्पना ——— शी संबंधित आहे.
 अ) समन्वय ब) पदानुक्रम
 क) नियंत्रणाचा कालावधी ड) निर्णय घेणे
- ११) ——— मध्ये 'सार्वजनिक' आणि 'खाजगी' प्रशासनाची वैशिष्ट्ये आहेत.
 अ) सरकारी विभाग ब) सार्वजनिक निगम
 क) खाजगी कंपनी ड) यापैकी काहीही नाही
- १२) महिला आणि बाल विकास मंत्रालयाची स्थापना ——— संस्थेच्या आधारावर करण्यात आली आहे.
 अ) ठिकाण ब) उद्देश
 क) व्यक्ती ड) प्रक्रिया

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) पदानुक्रमाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) स्टाफ एजन्सीची संकल्पना स्पष्ट करा.
 क) प्रशासकीय संस्थेचा आधार म्हणून विभाग स्पष्ट करा.
 ड) विविध राज्य आणि केंद्रीय सार्वजनिक महामंडळांची उदाहरणे द्या.
 इ) संस्थेचा आधार म्हणून 'उद्देश'ची वेगवेगळी उदाहरणे द्या.
 ई) संस्थेची व्याख्या करा आणि तिची महत्त्वाची तत्त्वे नमूद करा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) समन्वय ही संकल्पना, त्याचे प्रकार आणि संघटनेचे तत्त्व म्हणून त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) योग्य उदाहरणे देऊन सार्वजनिक महामंडळाची संकल्पना आणि महत्त्व याविषयी सविस्तर चर्चा करा.
 क) निवडून आलेल्या अधिकाऱ्यांची कार्ये आणि गुण स्पष्ट करा.
 ड) भारतातील विविध कर्मचारी एजन्सी स्पष्ट करा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) संस्थेतील निर्णय घेण्याचे महत्त्व आणि प्रक्रियेचे तपशीलवार वर्णन करा.
किंवा
- ब) पदानुक्रमाचे तत्त्व आणि संस्थेतील त्याची प्रासंगिकता वर्णन करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- भारतीय संघटनात्मक रचनेतील योग्य उदाहरणांसह संघटनेच्या विविध तत्त्वांची तपशीलवार चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

Set P

**M.A. (Public Administration) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Administrative Organization and its Principles (230127201)**

Day & Date: Thursday, 16-04-2026
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

12

- 1) Scalar chain deals with _____.
 - a) Coordination
 - b) Hierarchy
 - c) Span of Control
 - d) Decision Making
- 2) Government Department is the feature of the _____.
 - a) Line Agency
 - b) Staff Agency
 - c) Auxiliary Agency
 - d) None of these
- 3) _____ gave the concept of Decision Making.
 - a) Henry Fayol
 - b) F. W. Taylor
 - c) Herbert Simon
 - d) None of these
- 4) _____ is an elected chief executive.
 - a) Minister
 - b) Secretary
 - c) Member of Parliament
 - d) None of these
- 5) Policy making is the function of _____.
 - a) Administration
 - b) Organization
 - c) Management
 - d) None of these
- 6) _____ means bringing about cooperation & team work among the persons & units of a organisation.
 - a) Coordination
 - b) Hierarchy
 - c) Span of Control
 - d) Decision Making
- 7) The Principle of 'Span of attention' is related to _____ in an organisation.
 - a) Coordination
 - b) Hierarchy
 - c) Span of Control
 - d) Decision Making
- 8) The aggregate of personal contacts & interactions & the associate groupings of people is called as _____.
 - a) Formal Organisation
 - b) Informal Organisation
 - c) Deliberate Organisation
 - d) None of these

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Government and Administration in Maharashtra (230127202)

वार, दिनांक : शनिवार, १८-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती कोणी जाहिर केली?
अ) मोरारजी देसाई ब) लालबहादूर शास्त्री
क) इंदिरा गांधी ड) पंडीत नेहरू
- २) महाराष्ट्र राज्यात राज्यविधीमंडळाची मुख्य भुमिका काय आहे?
अ) राज्यपालाची निवड
ब) आंतरराष्ट्रीय करार
क) कायदा निर्मिती करणे आणि शासनाच्या कार्यावर नियंत्रण ठेवणे
ड) उच्च न्यायाधिकाशाची निवड करणे
- ३) राज्य विधीमंडळाच्या वरिष्ठ सभागृहास ——— नावाने ओळखले जाते.
अ) राज्यसभा ब) विधान सभा
क) विधान परिषद ड) लोकसभा
- ४) ——— महाराष्ट्राची निर्मिती झाली.
अ) ०१ मे १९६० ब) ०१ मे १९५६
क) १५ ऑगस्ट १९६२ ड) २६ जानेवारी १९६०
- ५) राज्यपालाची निवड ——— कडून केली जाते.
अ) पंतप्रधान ब) सर्वोच्च न्यायालय
क) राष्ट्रपती ड) कॅबिनेट सचिव
- ६) विधान परिषदेच्या सभासदाची किमान वय ——— असते.
अ) २५ ब) ३०
क) ३५ ड) १८

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) राज्य सचिवालयाची रचना आणि कार्य स्पष्ट करा.
किंवा
ब) राज्यपालाचे अधिकार आणि कार्य सांगा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मिती व पुर्नरचनेवर सविस्तर उत्तर लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**M.A. (Public Administration) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Government and Administration in Maharashtra (230127202)**

Day & Date: Saturday, 18-04-2026
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **12**

- 1) Who announced the formation of the state of Maharashtra.
 - a) Morarji Desai
 - b) Lalbahadur shastri
 - c) Indira Gandhi
 - d) Pandit Nehru
- 2) What is the main role of the legislative Assembly in Maharashtra state.
 - a) To elect the Governor
 - b) To decide International treaties
 - c) To make laws and supervise the work to the Government
 - d) To appoint High Court Judges.
- 3) The upper house of a state legislature is known.
 - a) Rajya Sabha
 - b) Vidhan Sabha
 - c) Vidhan parishad
 - d) Lok Sabha
- 4) Maharashtra was formed on _____.
 - a) 01 May - 1960
 - b) 01 May -1956
 - c) 15 Aug - 1962
 - d) 26 Jan - 1960
- 5) The Governor is chosen by the _____.
 - a) Prime minister
 - b) Supreme Court
 - c) President
 - d) Cabinet Secretary
- 6) The minimum age for a member of the legislative council is _____.
 - a) 25
 - b) 30
 - c) 35
 - d) 18
- 7) The head of the state secretariat is the _____.
 - a) The Chief Secretariat
 - b) Collector
 - c) Assistant Secretary
 - d) None of the above
- 8) _____ is the lower house of the state legislature.
 - a) Lok Sabha
 - b) Vidhan Sabha
 - c) Rajya Sabha
 - d) Vidhan Parishad

- ७) भारतीय संविधानाच्या अनुसूची VII मध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्था ---- चा एक भाग आहे.
 अ) केंद्रीय सूची
 ब) राज्य सूची
 क) समवर्ती सूची
 ड) यापैकी नाही
- ८) राज्य वित्त आयोगाचा उल्लेख भारतीय राज्यघटनेच्या ---- मध्ये आहे.
 अ) कलम २४३ (I)
 ब) कलम २५०
 क) कलम २८०
 ड) यापैकी नाही
- ९) ---- हे जिल्हयातील शहरी आणि ग्रामीण दोन्ही भागांच्या एकात्मिक विकासासाठी कार्य करते.
 अ) ग्रामपंचायत
 ब) राज्य सरकार
 क) जिल्हा नियोजन समिती
 ड) यापैकी नाही
- १०) ---- हे भारतातील त्रिस्तरीय ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांपैकी सर्वोच्च स्तर आहे.
 अ) जिल्हा परिषद
 ब) ग्रामपंचायत
 क) पंचायत समिती
 ड) यापैकी काहीही नाही
- ११) ---- हे गावातील ग्रामसभेचे प्रमुख असतात.
 अ) ग्रामपंचायत सरपंच
 ब) ग्रामसेवक
 क) जिल्हाधिकारी
 ड) यापैकी नाही
- १२) पंचायती राज दिवस भारतात ---- रोजी साजरा केला जातो.
 अ) ०२ ऑक्टोबर
 ब) २४ एप्रिल
 क) २६ नोव्हेंबर
 ड) यापैकी काहीही नाही

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
- अ) भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये इतर मागासवर्गीयांसाठी (OBC) आरक्षण.
 ब) जिल्हा परिषदेची कार्ये
 क) सरपंचाची भूमिका व कार्ये यावर भाष्य करा.
 ड) ब्लॉक डेव्हलपमेंट ऑफिसर/गट विकास अधिकारी (BDO) च्या भूमिका आणि कर्तव्यांवर टिप्पणी लिहा.
 इ) ग्रामसेवकाची कर्तव्ये
 ई) ग्रामपंचायतीच्या निवडणुका

- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) ७३ व्या दुरुस्ती कायद्यापासून महाराष्ट्रातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या सद्यस्थितीची चर्चा करा.
 ब) ७३ व्या दुरुस्ती कायद्याने महाराष्ट्रातील महिला, अनुसूचित जाती, ओबीसी आणि अनुसूचित जातींना कसे सक्षम केले आहे ते स्पष्ट करा.

- क) महाराष्ट्रातील वसंतराव नाईक समितीचे स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या संदर्भात योगदान स्पष्ट करा.
- ड) भारतातील ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील तीन स्तरीय पदानुक्रमाची चर्चा करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

अ) भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या उत्क्रांतीत अशोक मेहता समितीच्या शिफारशीची थोडक्यात चर्चा करा.

किंवा

ब) भारतातील पंचायती राज संस्थांच्या आर्थिक स्थितीची चर्चा करा.

प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तर लिहा. १२

भारतातील जिल्हा पंचायत राज संस्थांची रचना आणि कार्ये यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

Seat No.	
-----------------	--

Set **P**

M.A. (Public Administration) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Rural Local Self-Government in India (230127203)

Day & Date: Tuesday, 21-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **12**

- 1) Elections to Gram Panchayat is conducted by _____.
 a) Vidhan Sabha
 b) Zilla Parishad
 c) Election Commission of India
 d) State Election Commission

- 2) Reservation for Other Backward Classes (OBC) is decided by _____.
 a) Vidhan Sabha & State Government
 b) Zilla Parishad
 c) Election Commission of India
 d) State Election Commission

- 3) Vasant Rao Naik Committee was established in the year _____.
 a) 1994
 b) 1959
 c) 1969
 d) 1976

- 4) Local Self Government is mentioned in _____ of the Constitution of India.
 a) Art 243(G)
 b) Art 250
 c) Art 280
 d) None of these

- 5) 74th Constitutional Amendment deals with _____.
 a) President of India
 b) Urban local self government in India
 c) The Chief Minister
 d) Supreme Court of India

- 6) Local self Government is mentioned in Part _____ of the Constitution of India.
 a) Part II
 b) Part IX
 c) Part I
 d) None of these

- 7) In Schedule VII of the Indian Constitution Local self Government is a part of _____.
 a) Central List
 b) State List
 c) Concurrent List
 d) None of these

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
District Administration (230127204)

वार, दिनांक: गुरुवार, २३-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ११:०० ते १२:३०

कमाल गुण: ३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

- १) जिल्हा प्रशासनाची प्राथमिक कार्ये कोणती आहेत?
 - अ) कायदा आणि सुव्यवस्था राखणे
 - ब) महसूल संकलन आणि जमीन व्यवस्थापन
 - क) विकास कार्यक्रमांची अंमलबजावणी
 - ड) वरील सर्व
- २) जिल्हा न्यायपालिकेच्या पदानुक्रमातील सर्वात खालचे न्यायालय कोणते आहे?
 - अ) मुन्सिफ न्यायालय
 - ब) जिल्हा न्यायालय
 - क) उच्च न्यायालय
 - ड) सर्वोच्च न्यायालय
- ३) महसूल प्रशासनात जमिनीच्या नोंदींचा उद्देश काय आहे?
 - अ) जमिनीची मालकी निश्चित करणे
 - ब) जमीन महसूल मोजणे
 - क) जमिनीच्या ताब्याचा पुरावा देणे
 - ड) वरील सर्व
- ४) जिल्हा प्रशासनात जमीन महसुलाचे महत्त्व काय आहे?
 - अ) ते सरकारसाठी उत्पन्नाचा स्रोत प्रदान करते
 - ब) ते जमीन व्यवस्थापन आणि नियोजनात मदत करते
 - क) ते जमीन व्यवहार आणि मालकी सुलभ करते
 - ड) वरील सर्व
- ५) पदानुक्रमात कोणते न्यायालय जिल्हा न्यायालयापेक्षा वर आहे?
 - अ) उच्च न्यायालय
 - ब) सर्वोच्च न्यायालय
 - क) सत्र न्यायालय
 - ड) मुन्सिफ न्यायालय

- ६) महसूल प्रशासनात जिल्हाधिकाऱ्यांची प्राथमिक भूमिका काय आहे?
- अ) कर आणि महसूल गोळा करणे
 - ब) कायदा आणि सुव्यवस्था राखणे
 - क) विकास कार्यक्रमांवर देखरेख करणे
 - ड) वरील सर्व

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) 0६
- अ) जिल्हाधिकारी कार्यालय
 - ब) तहसीलदार
 - क) जिल्हा पोलिस अधीक्षक
 - ड) जिल्हा न्यायाधीशांची नियुक्ती
- प्र.३ संपूर्ण जिल्हा महसूल प्रशासन रचनेचे तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या. 0६
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे विस्तृत उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) संकटाच्या काळात आपत्ती व्यवस्थापनात जिल्हाधिकाऱ्यांची भूमिका काय आहे यावर चर्चा करा.
- किंवा**
- ब) जिल्हयात जिल्हा न्यायपालिका कोणती महत्त्वाची भूमिका बजावते याचे तपशीलवार वर्णन करा.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	----------

M.A. (Public Administration) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
District Administration (230127204)

Day & Date: Thursday, 23-04-2026
 Time: 11:00 AM To 12:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.

06

- 1) What are the primary functions of the district administration?
 - a) Maintenance of law and order
 - b) Revenue collection and land management
 - c) Implementation of development programs
 - d) All of the above

- 2) What is the lowest court in the district judiciary hierarchy?

a) Munsiff Court	b) District Court
c) High Court	d) Supreme Court

- 3) What is the purpose of land records in revenue administration?
 - a) To determine land ownership
 - b) To calculate land revenue
 - c) To provide evidence of land possession
 - d) All of the above

- 4) What is the significance of land revenue in district administration?
 - a) It provides a source of revenue for the government
 - b) It helps in land management and planning
 - c) It facilitates land transactions and ownership
 - d) All of the above

- 5) Which court is above the district court in the hierarchy?

a) High Court	b) Supreme Court
c) Sessions Court	d) Munsiff Court

- 6) What is the primary role of the District Collector in revenue administration?
 - a) To collect taxes and revenues
 - b) To maintain law and order
 - c) To oversee development programs
 - d) All of the above

- Q.2 Write short answers. (Any Two)** **06**
- a) District Collector's office
 - b) Tehsildar
 - c) District Superintendent of Police
 - d) Appointment of District Judges
- Q.3 Write short answer.** **06**
- Explain the entire district revenue administration structure in detail.
- Q.4 Write the detail answers. (Any One)** **12**
- a) Discuss the role of the District Collector in disaster management during the times of crisis.
- OR**
- b) Describe in detail the important role that district judiciary plays in the District.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल - २०२६

Human Resource Administration (230127206)

वार, दिनांक: शनिवार, २५-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) महाराष्ट्रातील पोलीस उपनिरीक्षकांचे (PSI) प्रशिक्षण ——— येथे आयोजित केले जाते.

अ) नागपूर	ब) पुणे
क) नाशिक	ड) यापैकी काहीही नाही
- २) भरतीची स्पोइल्स प्रणाली हे ——— चे वैशिष्ट्य होते.

अ) फ्रान्स	ब) युनायटेड स्टेट्स ऑफ अमेरिका
क) जर्मनी	ड) यापैकी काहीही नाही
- ३) खालीलपैकी कोणती अखिल भारतीय सेवा नाही?

अ) भारतीय पोलीस सेवा (IPS)	ब) भारतीय परराष्ट्र सेवा (IFS)
क) भारतीय प्रशासकीय सेवा (IAS)	ड) यापैकी काहीही नाही
- ४) पूर्व तयारी करण्याच्या कृतीला ——— म्हणतात.

अ) समन्वय	ब) नियोजन
क) देखरेख	ड) यापैकी काहीही नाही
- ५) महाराष्ट्रातील वन प्रशिक्षण संस्था ——— येथे आहे.

अ) मुंबई	ब) पुणे
क) चंद्रपूर	ड) यापैकी नाही
- ६) महाराष्ट्र राज्यातील राज्य सरकारचे वरिष्ठ गट अ आणि ब अधिकारी यांची निवड आणि नियुक्ती ——— मार्फत करतात.

अ) आयबीपीएस	ब) शॉर्ट सर्व्हिस कमिशन (एसएससी)
क) संघ लोकसेवा आयोग	ड) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

- प्र.४ खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) भारतातील केंद्रीय लोक सेवा आणि अखिल भारतीय सेवांमध्ये भरती.
किंवा
- ब) मानव संसाधन प्रशासनातील पदोन्नतीमधील ज्येष्ठता व गुणवत्तेचे तत्त्व.
- प्र.५ खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा. १२
- मानव संसाधन प्रशासनाचा अर्थ, स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्त्व आणि भारतीय प्रशासकीय संरचनेतील त्याचे महत्त्व याचा तपशीलवार वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Public Administration) (Semester - II) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Human Resource Administration (230127206)

Day & Date: Saturday, 25-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **12**

- 1) The training of Police Sub Inspector's in Maharashtra is held at _____.
 a) Nagpur
 b) Pune
 c) Nashik
 d) None of these
- 2) Spoils system of recruitment was a feature of _____.
 a) France
 b) United States of America
 c) Germany
 d) None of these
- 3) Which of the following is Not an All India Service?
 a) Indian Police Service (IPS)
 b) Indian Foreign Service (IFS)
 c) Indian Administration Service (IAS)
 d) None of these
- 4) The act of designing a choice of activity in advance is called _____.
 a) Coordination
 b) Planning
 c) Monitoring
 d) None of these
- 5) Forest Training Institute in Maharashtra is located in _____.
 a) Mumbai
 b) Pune
 c) Chandrapur
 d) None of these
- 6) The senior Group A & Group B officers of state government in Maharashtra state are selected & appointed by _____.
 a) IBPS
 b) Short Service Commission (SSC)
 c) Union Public Service Commission
 d) Maharashtra Public Service Commission
- 7) The training of Indian Police Service (IPS) officers is held at _____.
 a) New Delhi
 b) Hyderabad
 c) Mussorrie
 d) None of these

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Public Administration) (सत्र – III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Western Administrative Thinker (230127301)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १७-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा.

१२

१) 'द इकॉलोजी ऑफ पब्लिक अॅडमिनीस्ट्रेशन' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?

- अ) एफ. डब्ल्यू. रिग्ज ब) एफ. डब्ल्यू. टेलर
क) हेन्री फेऑल ड) गुलिक

२) हॉथोर्न प्रयोग हे ——— शी संबंधीत आहे.

- अ) प्रकाशाचा प्रयोग ब) प्रथम रिले अॅसेंब्ली टेस्ट रूम
क) मायका स्प्लिटिंग गट ड) वरीलपैकी सर्व

३) मानवी संबंध सिद्धांताचे पितामह म्हणून ——— हे ओळखले जातात.

- अ) डग्लस एम. मॅग्रेगर ब) ई. एन. ग्लॅडन
क) ल्युथर गुलिक ड) एल्टन् मेयो

४) संवाद हा ——— संरचनेत जलद असतो.

- अ) केंद्रीकृत ब) विकेंद्रीकृत
क) साचेबद्ध ड) पंक्ती

५) मर्यादित तर्कशुद्धता ही संकल्पना ——— यांनी मांडली आहे.

- अ) मॅक्स वेबर ब) एफ. डब्ल्यू. रिग्ज
क) हर्बर्ट सायमन ड) अब्राहम मास्लो

६) 'लोक प्रशासन म्हणजे कायद्याचा तपशीलवार आणि पद्धतशीर वापर होय'. असे कुणी म्हटले आहे?

- अ) एल. डी. व्हाईट ब) वुड्रो विल्सन
क) ल्युथर गुलिक ड) फिफनर

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) मानवी संबंध दृष्टीकोन विशद करा.
किंवा
ब) निर्णय निर्धारण प्रक्रिया म्हणजे काय? ते स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
एफ. डब्ल्यू. रिग्ज यांनी सांगितलेल्या पर्यावरण विषयक दृष्टीकोनाचे वर्णन करा.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Western Administrative Thinker (230127301)

Day & Date: Friday, 17-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.

12

- 1) Who was the author of 'The ecology of public administration'?
 - a) F. W. Riggs
 - b) F. W. Taylor
 - c) Henri Fayol
 - d) Gullick

- 2) Hawthorne experiments relates to _____.
 - a) Illumination experiments
 - b) First Really Assembly test room
 - c) The mica splitting group
 - d) All of the above

- 3) The father of Human Relations theory was _____.
 - a) Douglas M. Mcgregor
 - b) E. N. Gladden
 - c) Luther Gulick
 - d) Elton Mayo

- 4) Communication runs faster in _____ Structure.
 - a) Centralized
 - b) Decentralized
 - c) Matrix
 - d) Line

- 5) The concept of bounded rationality was given by _____.
 - a) Max Weber
 - b) F. W. Riggs
 - c) Herbert Simon
 - d) Abraham Maslow

- 6) Who has defined "public administration is a detailed and systematic application of law".
 - a) L. D. White
 - b) Woodrow Willson
 - c) Luther Gulick
 - d) Pfiffner

- 7) Who known as the father of scientific management?
 - a) Eltain Mayo
 - b) F. W. Taylor
 - c) Herbert Simon
 - d) Woodrow Wilson

- 8) One of the following is not associated with scientific management.
- a) Scientific selection of workers
 - b) Task Specialization
 - c) Discovery of one best way of perform any job
 - d) Rule of thumb
- 9) One of the following is the author of 'The study of Administration'?
- a) L. D. White
 - b) Woodrow Wilson
 - c) Herbert Simon
 - d) F. W. Riggs
- 10) _____ is the father of public administration as a discipline.
- a) Luther Gullick
 - b) Henri Fayol
 - c) Woodrow Wilson
 - d) Eltain Mayo
- 11) Who developed the concept prismatic society?
- a) Edward Weidner
 - b) U. L. Goswami
 - c) S. R. Maheshwari
 - d) F. W. Riggs
- 12) 'SALA' is a _____ word.
- a) Spanish
 - b) Italian
 - c) English
 - d) Sanskrit

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) Explain the concept of International Administration.
- b) Focus on the techniques of scientific management.
- c) Describe the Impact of Hawthron experiment.
- d) Discuss the concept of communication.
- e) What is Prismatic society? State it.
- f) Discuss on the comparative Public Administration.

Q.3 Write Short Notes. (Any Two) 12

- a) Scientific management
- b) Hawthron experiment
- c) Classical theory
- d) SALA model

Q.4 Answer the following question in detail. (Any One) 12

- a) Elucidate the human relation approach.

OR

- b) What means decision making process? Explain it.

Q.5 Answer the following question in detail. 12

Describe the environment approach given by F.W. Riggs.

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

एम.ए. (Public Administration) (सत्र – III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Development Administration (230127302)

वार, दिनांक : सोमवार, २०-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी (CSR) उपक्रम ——— द्वारे समुदायांना मदत करण्यासाठी चालवले जाते.

अ) नफा	ब) जागतिकीकरण
क) महामंडळे	ड) राजकीय पक्ष

२) महात्मा गांधींच्या आर्थिक विकासाचा आधारस्तंभ होता.

अ) ग्राम स्वराज्य	ब) विश्वस्तता
क) विकेंद्रीकरण	ड) सर्वोदय

३) “नियतीचा प्रयत्न” याच्याशी संबंधित आहे ———.

अ) सरदार पटेल	ब) जवाहरलाल नेहरू
क) एम. एन. रॉय	ड) एम. के. गांधी

४) भारतात सुरु झालेल्या पंचवार्षिक योजना ———.

अ) १९५०	ब) १९५१
क) १९६५	ड) १९४७

५) मनरेगा म्हणजे ———.

अ) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा
ब) राष्ट्रीय ग्रामीण एकात्मता कार्यक्रम
क) संयुक्त राष्ट्रांच्या अंतर्गत एक प्रकल्प
ड) यापैकी काही नाही

६) भारत २०२० हे पुस्तक खालीलपैकी एक होते ———.

अ) शशी थरूर	ब) ए. पी. जे. अब्दुल कलाम
क) वंदना शिवा	ड) मेधा पाटकर

- प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- अ) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी
 ब) प्रशासकीय यंत्रणा आणि विकास
 क) विकासात लोकांचा सहभाग
 ड) विकासाला आव्हान म्हणून लोकसंख्या विस्फोट
- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२
- अ) पर्यावरणशास्त्र, जागतिकीकरण आणि कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीवर भर देऊन विकास प्रशासनाचे विकसित होत जाणारे परिमाण स्पष्ट करा. आधुनिक युगात लोकसहभाग विकास धोरणांना कसे आकार देतो? संबंधित उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- किंवा**
- ब) प्रादेशिकता, सांप्रदायिकता, लोकसंख्या वाढ, आणि भ्रष्टाचार यांसारख्या विकास प्रशासनातील आव्हानांचे परिक्षण करा. या समस्या सोडवण्यासाठी धोरणे सुचवा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- नोकरशाही, स्वयंसेवी संस्था, सहकारी संस्था आणि शैक्षणिक संस्थांसह विकासातील विविध संस्थांच्या भूमिकेची चर्चा करा. या संस्था शाश्वत विकासात कसे योगदान देतात? तुमच्या उत्तराच्या समर्थनार्थ उदाहरणे द्या.

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

**M.A. (Public Administration) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Development Administration (230127302)**

Day & Date: Monday, 20-04-2026
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **12**

- 1) Corporate social responsibility (CSR) initiatives are driven by _____ to help communities:
 - a) Profit
 - b) Globalization
 - c) Corporations
 - d) Political parties
- 2) The _____ pillar of economic development for Mahatma Gandhi was:
 - a) Grama Swaraj
 - b) Trusteeship
 - c) Decentralisation
 - d) Sarvodaya
- 3) “Tryst with Destiny” is associated with _____.
 - a) Sardar Patel
 - b) Jawaharlal Nehru
 - c) M. N. Roy
 - d) M. K. Gandhi
- 4) The Five-Year Plans launched in India in _____.
 - a) 1950
 - b) 1951
 - c) 1965
 - d) 1947
- 5) MGNREGA stands for _____.
 - a) Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act
 - b) National Rural Integration Programme
 - c) A project under UN
 - d) None of these
- 6) India 2020 was the book of _____.
 - a) Shashi Tharoor
 - b) A.P.J. Abdul Kalam
 - c) Vandana Shiva
 - d) Medha Patkar
- 7) The concept of _____ development addresses the balance between growth and environmental protection:
 - a) Technological
 - b) Sustainable
 - c) Political
 - d) Economic
- 8) The branch of Public Administration system which directs socio-economic and political change in society _____.
 - a) Personnel Administration
 - b) Development Administration
 - c) O & M
 - d) Financial Administration

- 9) Advantage of E-Governance: _____.
a) Cost Reduction b) Transparency
c) Accountability d) All the above
- 10) People's participation in Development Administration means _____.
a) Excluding local stakeholders
b) Involving citizens in governance and policy implementation
c) Restricting decision-making to officials
b) Ignoring local opinions
- 11) Globalization influences Development Administration by _____.
a) Promoting cultural isolation
b) Enhancing trade and investment opportunities
c) Reducing access to technology
d) Neglecting social reforms
- 12) Voluntary agencies play a key role in: _____.
a) Promoting bureaucratic inefficiency
b) Strengthening grassroots efforts
c) Increasing corruption
d) Discouraging local initiatives

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) What is meant by sustainable development?
- b) Describe the role of cooperative institutions in development.
- c) Write two features of Administrative Development.
- d) How does globalization impact development administration?
- e) Explain the significance of ecological balance in development administration.
- f) What are the effects of regionalism on development administration?

Q.3 Write Short Notes. (Any Two) 12

- a) Corporate Social Responsibility
- b) Bureaucracy and development
- c) People's participation in development
- d) Population explosion as a challenge to development

Q.4 Broad Question. (Any One) 12

- a) Explain the evolving dimensions of development administration, emphasizing ecology, globalization, and corporate social responsibility. How does public participation shape development strategies in the modern era? Illustrate with relevant examples.

OR

- b) Examine challenges in development administration like regionalism, communalism, population growth, and corruption. Suggest strategies to address these issues.

Q.5 Board Question.**12**

Discuss the role of various agencies in development, including bureaucracy, voluntary agencies, cooperative institutions, and educational institutions. How do these agencies contribute to sustainable development? Provide examples to support your answer.

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - 2026
Urban Local Self Government (230127303)

वार, दिनांक : बुधवार, २२-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) भारतातील शहरी स्थानिक संस्थांना घटनात्मक दर्जा देणारे घटनादुरुस्ती विधेयक कोणते आहे?

अ) ४२ वी घटना दुरुस्ती	ब) ७३ वी घटना दुरुस्ती
क) ७४ वी घटना दुरुस्ती	ड) ४४ वी घटना दुरुस्ती
- २) महापालिकेचा प्रमुख कोण असतो?

अ) महापौर	ब) अध्यक्ष
क) अध्यक्ष (President)	ड) सरपंच
- ३) खालीलपैकी कोणते कार्य महापालिकेचे नाही?

अ) पाणीपुरवठा	ब) शहरी नियोजन
क) राष्ट्रीय सुरक्षा	ड) कचना व्यवस्थापन
- ४) भारतातील शहरी स्थानिक संस्थांची निवडणूक कोण घेतो?

अ) भारत निवडणूक आयोग	ब) राज्य निवडणूक आयोग
क) नियोजन आयोग	ड) नगर आयुक्त
- ५) महापालिकेच्या निवडणुकीसाठी किमान वय किती असावे लागते?

अ) १८ वर्ष	ब) २१ वर्ष
क) २५ वर्ष	ड) ३० वर्ष
- ६) ७४ वी घटना दुरुस्ती कोणत्या वर्षी लागू झाली?

अ) १९९१	ब) १९९२
क) १९९३	ड) १९९४

- ७) भारताच्या राज्यघटनेतील कोणत्या अनुसूचित नगरपालिकांच्या १८ कार्यांचा उल्लेख आहे?
- अ) १० वी अनुसूची ब) ११ वी अनुसूची
क) १२ वी अनुसूची ड) १४ वी अनुसूची
- ८) शहरी स्थानिक संस्थांचा महसूल स्रोत कोणता आहे?
- अ) उत्पादन शुल्क (Excise Duty)
ब) उत्पन्न कर (Income Tax)
क) मालमत्ता कर (Property Tax)
ड) सीमा शुल्क (Customs Duty)
- ९) भारताच्या घटनेतील कोणत्या भागात शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा समावेश आहे?
- अ) भाग IX ब) भाग IX-A
क) भाग X ड) भाग XI
- १०) भारतात अमृत मिशन उपक्रमाची घोषणा कोणी केली?
- अ) पियुष गोयल ब) नरेंद्र मोदी
क) सुषमा स्वराज ड) व्यंकय्या नायडू
- ११) कोणत्या वर्षी सिडको आणि हडकोची स्थापना झाली?
- अ) १९५० ब) १९६०
क) १९७० ड) १९८०
- १२) ——— हा नागरीकरणाचा परिणाम आहे.
- अ) झोपडपट्टी ब) वाढती गुन्हेगारी
क) वाहतुकीवरील ताण ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) अमृत मिशन योजनेची उद्दिष्टे.
ब) नगरपंचायत काय आहे?
क) हडकोचे वर्णन करा.
ड) नागरीकरणाचा अर्थ व व्याख्या.
इ) झोपडपट्टी वाढीची कारणे.
ई) सिडकोवर प्रकाश टाका.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१२

- अ) घनकचरा व्यवस्थापनाची गरज.
ब) प्रदूषणाची कारणे.
क) पंतप्रधान आवास योजनेची उद्दिष्टे.
ड) स्मार्ट सिटी.

- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) नागरीकरणाची कारणे व परिणाम विशद करा.
किंवा
ब) नागरी विकास मंत्रालयाची रचना व कार्य सांगा.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
७४ व्या राज्यघटनादुरूस्तीची वैशिष्ट्य विशद करा.

Seat No.	
-----------------	--

Set **P**

M.A. (Public Administration) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Urban Local Self Government (230127303)

Day & Date: Wednesday, 22-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.**12**

- 1) Which constitutional amendment provided constitutional status to Urban Local Bodies in India?
 - a) 42nd Amendment
 - b) 73rd Amendment
 - c) 74th Amendment
 - d) 44th Amendment
- 2) The head of a Municipal Corporation is known as: _____.
 - a) Mayor
 - b) Chairman
 - c) President
 - d) Sarpanch
- 3) Which of the following is NOT a function of a Municipal Corporation?
 - a) Water supply
 - b) Urban planning
 - c) National defense
 - d) Waste management
- 4) Who conducts elections to the Urban Local Bodies in India?
 - a) Election Commission of India
 - b) State Election Commission
 - c) Planning Commission
 - d) Municipal Commissioner
- 5) What is the minimum age for contesting elections to a Municipal Corporation?
 - a) 18 years
 - b) 21 years
 - c) 25 years
 - d) 30 years
- 6) The 74th Amendment came into force in which year?
 - a) 1991
 - b) 1992
 - c) 1993
 - d) 1994
- 7) Which schedule of the Indian Constitution contains the 18 functions of Municipalities?
 - a) 10th Schedule
 - b) 11th Schedule
 - c) 12th Schedule
 - d) 14th Schedule

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल - २०२६

Economic Administration (230127304)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २४-०४-२०२६

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ११:०० ते १२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

१) आर्थिक प्रशासनाचे प्राथमिक ध्येय काय आहे?

अ) नफा वाढवणे

ब) आर्थिक स्थिरता आणि वाढ सुनिश्चित करणे

क) सरकारी हस्तक्षेप कमी करणे

ड) कर वाढवणे

२) उत्पादन साधनांच्या खाजगी मालकीद्वारे कोणत्या आर्थिक व्यवस्थेचे वैशिष्ट्य आहे?

अ) समाजवाद

ब) भांडवलशाही

क) साम्यवाद

ड) मिश्र अर्थव्यवस्था

३) राजकोषीय धोरण म्हणजे काय?

अ) महागाई नियंत्रित करण्यासाठी चलनविषयक धोरणाचा वापर

ब) अर्थव्यवस्थेवर प्रभाव पाडण्यासाठी सरकारी खर्च आणि कर आकारणीचा वापर

क) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे नियमन

ड) परकीय चलन दरांचे व्यवस्थापन

४) विकसनशील देशांमध्ये आर्थिक प्रशासनासमोर खालीलपैकी कोणते आव्हान आहे?

अ) परकीय कर्जाचे उच्च प्रमाण

ब) आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठांमध्ये मर्यादित प्रवेश

क) अपुरी पायाभूत सुविधा

ड) वरील सर्व

- ५) मिश्र अर्थव्यवस्थेत सरकारची भूमिका काय आहे?
 अ) सर्व व्यवसायांचे मालकी हक्क राखणे आणि चालवणे
 ब) खाजगी उद्योगांचे नियमन करणे आणि सार्वजनिक वस्तू पुरवणे
 क) अर्थव्यवस्थेत सरकारी हस्तक्षेप कमी करणे
 ड) व्यवसायांसाठी जास्तीत जास्त नफा मिळवणे
- ६) कोणती आर्थिक संकल्पना व्यक्ती आणि व्यवसाय त्यांच्या स्वतःच्या स्वार्थावर आधारित निर्णय घेतात या कल्पनेचा संदर्भ देते?
 अ) संधी खर्च
 ब) पुरवठा आणि मागणी
 क) तर्कसंगत निवड सिद्धांत
 ड) बाजारातील अपयश

- प्र.२ खालीलपैकी लहान टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 0६
 अ) आर्थिक प्रशासनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती थोडक्यात चर्चा करा.
 ब) आर्थिक प्रशासनात सरकारची भूमिका स्पष्ट करा.
 क) गरिबी कमी करण्यात आर्थिक प्रशासनाची भूमिका स्पष्ट करा.
 ड) जागतिकीकरणाचा आर्थिक प्रशासनावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा. 0६
 आर्थिक प्रशासनात सार्वजनिक-खाजगी भागीदारीची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
 अ) आर्थिक नियोजनाचे महत्त्व चर्चा करा.
 किंवा
 ब) शाश्वत विकासाला चालना देण्यासाठी आर्थिक प्रशासनाची भूमिका स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Economic Administration (230127304)

Day & Date: Friday, 24-04-2026
 Time: 11:00 AM To 12:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

06

- 1) What is the primary goal of economic administration?
 - a) Maximizing profits
 - b) Ensuring economic stability and growth
 - c) Reducing government intervention
 - d) Increasing taxes

- 2) Which economic system is characterized by private ownership of the means of production?

a) Socialism	b) Capitalism
c) Communism	d) Mixed economy

- 3) What is fiscal policy?
 - a) The use of monetary policy to control inflation
 - b) The use of government spending and taxation to influence the economy
 - c) The regulation of international trade
 - d) The management of foreign exchange rates

- 4) Which of the following is a challenge facing economic administration in developing countries?
 - a) High levels of foreign debt
 - b) Limited access to international markets
 - c) Inadequate infrastructure
 - d) All of the above

- 5) What is the role of the government in a mixed economy?
 - a) To own and operate all businesses
 - b) To regulate private enterprise and provide public goods
 - c) To minimize government intervention in the economy
 - d) To maximize profits for businesses

- 6) Which economic concept refers to the idea that individuals and businesses make decisions based on their own self-interest?
- a) Opportunity cost
 - b) Supply and demand
 - c) Rational choice theory
 - d) Market failure

Q.2 Write Short Notes. (Any Two) 06

- a) Discuss the nature and scope of economic administration in brief.
- b) Explain the role of government in economic administration.
- c) Discuss the role of economic administration in poverty reduction.
- d) Explain the impact of globalization on economic administration.

Q.3 Answer the following question. 06

Discuss the role of public-private partnerships in economic administration.

Q.4 Answer the following question in detail. (Any One) 12

- a) Discuss the importance of economic planning.

OR

- b) Discuss the role of economic administration in promoting sustainable development.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल - २०२६

Recent Trends in Public Administration (230127306)

वार, दिनांक: सोमवार, २७-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) नव लोक प्रशासनाचे (New Public Administration) प्रमुख तत्त्व खालीलपैकी कोणते आहे?
अ) पदानुक्रम आणि नियंत्रण
ब) सहभाग आणि विकेंद्रीकरण
क) कार्यक्षमता आणि परिणामकारकता
ड) नोकरशाही तटस्थता
- २) खालीलपैकी कोणते ई-गव्हर्नन्सचे उदाहरण आहे?
अ) कागदपत्रांचे मॅन्युअल फाइलिंग
ब) कर विवरणपत्रे ऑनलाइन सादर करणे
क) सरकारी कार्यालयांची प्रत्यक्ष तपासणी
ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ३) जागतिकीकरणामुळे लोक प्रशासनासमोर खालीलपैकी कोणते आव्हान आहे?
अ) देशांतर्गत धोरणांवर वाढलेले नियंत्रण
ब) निर्णय घेण्यामध्ये अधिक लवचिकता
क) जागतिक परस्परावलंबन आणि जोखीम व्यवस्थापित करणे
ड) आंतरराष्ट्रीय सहकार्याची कमी गरज
- ४) नागरिक सनदेचे प्रमुख वैशिष्ट्य कोणते आहे?
अ) हे कायदेशीररित्या बंधनकारक दस्तऐवज आहे
ब) ते तक्रार निवारण यंत्रणेची रूपरेषा देते
क) ते सरकारी सेवांचे तपशीलवार वर्णन प्रदान करते
ड) हे एक स्थिर दस्तऐवज आहे जे कधीही बदलत नाही

- ५) भारतात आरटीआय (RTI) अर्ज कोण दाखल करू शकते?
 अ) फक्त भारतातील नागरिक ब) अनिवासी भारतीय (एनआरआय)
 क) परदेशी ड) अ आणि ब दोन्ही
- ६) भारतात ई-गव्हर्नन्सचे महत्त्व काय आहे?
 अ) सेवा वितरण सुधारणे आणि भ्रष्टाचार कमी करणे
 ब) नोकरशाही आणि लाल फितीशाही वाढवणे
 क) माहितीपर्यंत पोहोच मर्यादित करणे
 ड) पारदर्शकता आणि जबाबदारी कमी करणे
- ७) कामगिरी मोजण्याच्या दृष्टीने नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापनाचा (New Public Management) केंद्रबिंदू काय आहे?
 अ) इनपुट ब) आउटपुट
 क) परिणाम ड) प्रक्रिया
- ८) लोक प्रशासनात डेटा विश्लेषणाचे महत्त्व काय आहे?
 अ) ते माहितीपूर्ण निर्णय घेण्यास मदत करते
 ब) ते नोकरशाही वाढवते
 क) ते पारदर्शकता आणि जबाबदारी कमी करते
 ड) ते अनावश्यक आहे
- ९) खालीलपैकी कोणता नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापनाचा (New Public Management) फायदा आहे?
 अ) सुधारित कार्यक्षमता आणि परिणामकारकता
 ब) वाढलेली नोकरशाही
 क) कमी झालेली पारदर्शकता आणि जबाबदारी
 ड) नागरिकांचे समाधान कमी झाले आहे
- १०) जागतिकीकरणामुळे विकसनशील देशांमध्ये लोक प्रशासनासमोर खालीलपैकी कोणते आव्हान आहे?
 अ) जागतिक बाजारपेठा आणि संसाधनांमध्ये वाढलेली प्रवेश
 ब) धोरणे आणि कार्यक्रम अंमलात आणण्याची क्षमता वाढवणे
 क) मर्यादित संस्थात्मक क्षमता आणि संसाधने
 ड) आंतरराष्ट्रीय सहकार्याची कमी झालेली गरज
- ११) केंद्रीय माहिती आयोग (CIC) ची भूमिका काय आहे?
 अ) माहिती अधिकार अर्जांशी संबंधित अपीलांवर सुनावणी करणे
 ब) नागरिकांना माहिती पुरवणे
 क) माहिती अधिकार कायदा लागू करणे
 ड) वरील सर्व

- १२) नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापनाचे (New Public Management) खालीलपैकी कोणते प्रमुख वैशिष्ट्ये आहे?
- वाढलेले केंद्रीकरण
 - विकेंद्रीकरण आणि स्वायत्तता
 - नोकरशाही पदानुक्रम
 - नियम-आधारित व्यवस्थापन

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
- नागरिक सनद
 - मिनो-बुक परिषद
 - माहिती अधिकार कायद्याच्या अंमलबजावणीत माहिती आयोगाची भूमिका.
 - जिल्हा माहिती अधिकारी
 - नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापनाची (New Public Management) वैशिष्ट्ये
 - नव लोक प्रशासनाचे (New Public Administration) घटक
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- नव लोक प्रशासनाची (New Public Management) उत्क्रांती आणि त्याची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
 - लोक प्रशासनातील सार्वजनिक निवडीचा सिद्धांत (Public Choice Theory)
 - जागतिकीकरणाचा सार्वजनिक धोरणनिर्मितीवर कसा परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.
 - भारतातील नागरिक सनदची स्थिती स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- भारतातील प्रशासकीय संदर्भात माहिती अधिकाराची प्रासंगिकता तपशीलवार सांगा.
- किंवा
- भारतात नागरिक सनद लागू करण्यातील आव्हानांचा तपशीलवार उल्लेख करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १२
- नागरिकांच्या सेवा पुरवण्यात डिजिटल तंत्रज्ञानाची भूमिका सविस्तरपणे सांगा.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Recent Trends in Public Administration (230127306)

Day & Date: Monday, 27-04-2026
 Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. 12

- 1) Which of the following is a key principle of New Public Administration?
 - a) Hierarchy and control
 - b) Participation and decentralization
 - c) Efficiency and effectiveness
 - d) Bureaucratic neutrality

- 2) Which of the following is an example of e-governance?
 - a) Manual filing of documents
 - b) Online submission of tax returns
 - c) Physical inspection of government offices
 - d) None of the above

- 3) Which of the following is a challenge posed by globalization to public administration?
 - a) Increased control over domestic policy
 - b) Greater flexibility in decision-making
 - c) Managing global interdependencies and risks
 - d) Reduced need for international cooperation

- 4) Which of the following is a key feature of a Citizen Charter?
 - a) It is a legally binding document
 - b) It outlines the grievance redress mechanism
 - c) It provides a detailed description of government services
 - d) It is a static document that never changes

- 5) Who can file an RTI application in India?

a) Only citizens of India	b) Non-resident Indians (NRIs)
c) Foreigners	d) Both a and b

- 6) What is the significance of e-governance in India?
 - a) To improve service delivery and reduce corruption
 - b) To increase bureaucracy and red tape
 - c) To restrict access to information
 - d) To reduce transparency and accountability

- 7) What is the focus of New Public Management in terms of performance measurement?
- a) Inputs
 - b) Outputs
 - c) Outcomes
 - d) Processes
- 8) What is the significance of data analytics in public administration?
- a) It helps in making informed decisions
 - b) It increases bureaucracy
 - c) It reduces transparency and accountability
 - d) It is unnecessary
- 9) Which of the following is a benefit of New Public Management?
- a) Improved efficiency and effectiveness
 - b) Increased bureaucracy
 - c) Reduced transparency and accountability
 - d) Decreased citizen satisfaction
- 10) Which of the following is a challenge posed by globalization to public administration in developing countries?
- a) Increased access to global markets and resources
 - b) Greater capacity to implement policies and programs
 - c) Limited institutional capacity and resources
 - d) Reduced need for international cooperation
- 11) What is the role of the Central Information Commission (CIC)?
- a) To hear appeals related to RTI applications
 - b) To provide information to citizens
 - c) To implement the RTI Act
 - d) All of the above
- 12) Which of the following is a key feature of New Public Management?
- a) Increased centralization
 - b) Decentralization and autonomy
 - c) Bureaucratic hierarchy
 - d) Rule-based management

Q.2 Write Short Answers. (Any Four)**12**

- a) Citizen Charter
- b) Mino-brook Conference
- c) Role of the Information Commission in enforcing the RTI Act.
- d) District Information Officer
- e) Characteristics of New Public Management
- f) Elements of New Public Administration

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)**12**

- a) Explain the evolution of New Public Administration and its historical background.
- b) Public Choice Theory in Public Administration.
- c) Explain how globalization impacts public policy-making.
- d) Describe the status of Citizens Charter in India.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **12**

a) Describe in detail the relevance of Right to Information in the administrative context of India.

OR

b) Mention in details the challenges in implementing Citizen Charters in India.

Q.5 Answer the following question. **12**

Describe in details the role of digital technology in provision of citizens services.

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल - २०२६

Disaster Administration (230127307)

वार, दिनांक: सोमवार, २७-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते १:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) आपत्ती प्रशासनात समाविष्ट होतो.
 - अ) तीव्रता कमी करणे
 - ब) पुनर्बाधणी
 - क) पुनर्वसन
 - ड) वरीलपैकी सर्व
- २) खालीलपैकी कोणता जनसमुह आपत्तीच्या वेळी अधिक असुरक्षित समजला जातो?
 - अ) पुरुष, मुले, वृद्ध व्यक्ती
 - ब) पुरुष, महिला, लहान मुले
 - क) महिला, लहान मुले, वृद्ध व्यक्ती
 - ड) यापैकी नाही
- ३) आपत्ती व्यवस्थापन कायदा या वर्षात तयार झाला होता?
 - अ) २००६
 - ब) २००३
 - क) २००५
 - ड) २००९
- ४) खालीलपैकी कोणता मानव निर्मित धोका नाही?
 - अ) पर्यावरणात्मक प्रदुषण
 - ब) विषारी टाकारू पदार्थ
 - क) यादवी युद्ध
 - ड) दुष्काळ
- ५) संयुक्त राष्ट्रातील आपत्ती व्यवस्थापन संकल्पना ही कोणत्या खंडातील आपत्तीचा सामना करण्यासाठी जबाबदार समजली जाते?
 - अ) आशिया
 - ब) आफ्रिका
 - क) ऑस्ट्रेलिया
 - ड) सर्व खंडातील
- ६) ——— ही मानव निर्मिती आपत्ती आहे.
 - अ) सायबर गुन्हे
 - ब) दहशतवाद
 - क) सांप्रदायिक हिंसा
 - ड) वरीलपैकी सर्व

- ७) 'आपत्ती' हा शब्द कोणत्या भाषेतून आला आहे?
 अ) लॅटीन
 ब) फ्रेंच
 क) जर्मन
 ड) ग्रीक
- ८) भारतात राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन संस्था कुठे स्थापित आहे?
 अ) नवी दिल्ली
 ब) मणिपूर
 क) पंजाब
 ड) हैद्राबाद
- ९) भोपाळ गॅस दुर्घटना ही ---- प्रकारची आपत्ती समजली जाते.
 अ) नैसर्गिक
 ब) मानव निर्मित
 क) दैवी प्रकोप
 ड) यापैकी नाही
- १०) ---- ही अशासकीय संघटना आपत्ती प्रशासनात समाविष्ट होते.
 अ) गुंज
 ब) सी. आर. वाय
 क) दोस्त
 ड) यापैकी नाही
- ११) आपत्ती प्रशासनात महत्त्वाची भूमिका कोण पार पाडतो?
 अ) अशासकीय संघटना
 ब) प्रसार माध्यमे
 क) पोलीस
 ड) वरीलपैकी सर्व
- १२) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे नेतृत्व ---- करतो.
 अ) मुख्य सचिव
 ब) मुख्यमंत्री
 क) जिल्हा दंडाधिकारी
 ड) पोलीस अधीक्षक

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) आपत्ती प्रशासनाचे महत्त्व सांगा.
 ब) आपत्ती प्रशासनाचा सेंदाई आराखडा काय आहे?
 क) ग्राम कृतीदल आराखडा स्पष्ट करा.
 ड) आपत्ती प्रशासनातील तहसिलदाराच्या भूमिकेवर प्रकाश टाका.
 इ) शैक्षणिक संस्थांच्या आपत्ती प्रशासनातील जबाबदाऱ्या कोणत्या ते स्पष्ट करा.
 ई) आपत्तीचे वर्गीकरण याची चर्चा करा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१२

- अ) आपत्ती प्रशासन कायदा, २००५ चा प्रभाव.
 ब) राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण.
 क) संयुक्त राष्ट्रांची आपत्ती प्रशासनातील भूमिका.
 ड) पोलीस प्रशासन आणि आपत्ती.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) आपत्ती प्रशासनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती यावर प्रकाश टाका.
किंवा
- ब) आपत्ती प्रशासन कायदा, २००५ चे प्रमुख वैशिष्ट्ये विशद करा.
- प्र.५ विस्तृत प्रश्न. १२
- राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची संरचना आणि कार्य यांचे वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Public Administration) (Semester - III) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Disaster Administration (230127307)**

Day & Date: Monday, 27-04-2026
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.

12

- 1) Disaster Administration includes _____.
 - a) Mitigation
 - b) Reconstruction
 - c) Rehabilitation
 - d) All of the above

- 2) Which of the following groups of people is more vulnerable in the event of disaster?
 - a) men, boys, old people
 - b) men, women, boys
 - c) women, children, old people
 - d) None of the above

- 3) The Disaster Management Act was made in _____.
 - a) 2006
 - b) 2003
 - c) 2005
 - d) 2009

- 4) Which of the following is not a man-made hazards?
 - a) Environmental pollution
 - b) Toxic waste
 - c) Civil wars
 - d) Drought

- 5) United Nations disaster management term are responsible for solving problems resulting from disaster in _____.
 - a) Asia
 - b) Africa
 - c) Australia
 - d) All continents

- 6) _____ are the man made disasters.
 - a) Cyber crime
 - b) Terrisom
 - c) Communal violence
 - d) All of the above

- 7) The word 'disaster' comes from which language?
 - a) Latien
 - b) French
 - c) German
 - d) Greek

- 8) In India National Institute of disaster management is located at _____.
 - a) New Delhi
 - b) Manipur
 - c) Punjab
 - d) Hyderabad

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A. (Public Administration) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS)

परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२६

**Comparative Public Administration In INDIA, UK AND USA
(230127401)**

वार, दिनांक: गुरुवार, १६-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२**
- १) बहुविध समाज वर्णित करण्यासाठी एफ.डब्ल्यू.रिग्ज यांनी ---- ही संकल्पना वापरली आहे.
अ) बहुजातीयवाद ब) घराणेशाही
क) पारस्परिक छेदन ड) उच्चभ्रु वर्चस्व
- २) तुलनात्मक लोकप्रशासनाच्या अभ्यासाकरीता कोणता समूह स्थापित करण्यात आला होता?
अ) भारतातील तुलनात्मक अभ्यास समूह
ब) तुलनात्मक प्रशासकीय समूह
क) अमेरिकन तुलनात्मक अभ्यास समूह
ड) तुलनात्मक अभ्यास असोशिएशन
- ३) संयुक्त राज्य अमेरिकेत राष्ट्रअध्यक्ष हे ----
अ) नाममात्र प्रमुख असतात
ब) खरेखुरे प्रमुख असतात
क) नाममात्रही नाही व खरेखुरेही नाही
ड) वरीलपैकी नाही
- ४) ग्रेट ब्रिटेन मध्ये ----.
अ) राजा/राणी हे खरेखुरे कार्यकारी असतात
ब) मंत्रिमंडळ हे खरेखुरे कार्यकारी प्रमुख नसतात
क) मंत्रिमंडळ (मंत्रिपरिषद) हे खरेखुरे कार्यकारी प्रमुख असतात
ड) वरीलपैकी नाही
- ५) ---- पूर्वी तुलनात्मक लोक प्रशासनावर विपूल अभ्यास साहित्य उपलब्ध नव्हते.
अ) द्वितीय विश्वयुद्धा ब) द्वितीय शीतयुद्धा
क) इ.स.१९२० ड) इ.स.१९५०

- ६) युनायटेड किंगडम् (ग्रेट ब्रिटेन) मध्ये ——— हे संसदेचे कनिष्ठ सभागृह आहे.
 अ) हाऊस ऑफ लॉर्ड्स ब) हाऊस ऑफ कॉमन्स
 क) पीपल्स असेंब्ली ड) यापैकी नाही
- ७) स्थानिक स्वशासनाचा समावेश होतो —
 अ) राज्यसूची ब) केंद्रसूची
 क) समवर्ती सूची ड) वरीलपैकी नाही
- ८) पंचायत राज ही व्यवस्था म्हणजे ———.
 अ) स्थानिक शासन ब) स्थानिक प्रशासन
 क) स्थानिक स्वशासन ड) ग्रामीण स्थानिक स्वशासन
- ९) संसदेद्वारे प्रशासनावर नियंत्रण ठेवले जाते —
 अ) अंदाजपत्रकीय नियंत्रण
 ब) संसदेमधील चर्चा व वादविवाद
 क) प्रश्नोत्तर तास, विधेयक, स्थगन प्रस्ताव
 ड) वरीलपैकी सर्व
- १०) हेडरसन्सच्या तुलनात्मक लोक प्रशासनाच्या वैचारिक दृष्टीकोनामध्ये खालीलपैकी कोणता घटक समाविष्ट नाही?
 अ) नोकरशाहीत्मक व्यवस्था दृष्टीकोन
 ब) मानव संबंधात्मक दृष्टीकोन
 क) निर्णय निर्धारणात्मक दृष्टीकोन
 ड) घटक दृष्टीकोन
- ११) संयुक्त राज्य अमेरिकेच्या प्रशासकीय व्यवस्थेचे प्रमुख वैशिष्ट्ये आहेत —
 अ) न्यायिक पुनर्विलोकन ब) सांघिक व्यवस्था
 क) सरकारचे अध्यक्षीय स्वरूप ड) वरीलपैकी सर्व
- १२) खालीलपैकी कोणते एक कार्यकारी मंडळाचे साधन प्रशासनावरील नियंत्रण यासाठी वापरले जात नाही?
 अ) सनदी सेवा नियमावली ब) सल्लागारी यंत्रणा
 क) लोकमताचे आवाहन ड) वैधानिक अपील

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) तुलनात्मक लोक प्रशासनाचे महत्त्व सांगा.
 ब) वर्तनवादी दृष्टीकोन म्हणजे काय? ते स्पष्ट करा.
 क) संयुक्त राज्य अमेरिकेतील राजकीय कार्यकारी मंडळाचे वर्णन करा.
 ड) भारतातील स्थानिक शासनाचे मूल्यांकन करा.
 इ) ग्रेट ब्रिटेन मधील प्रशासनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ई) 'साला प्रारूप' या संकल्पनेवर चर्चा करा.

- प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- अ) तुलनात्मक लोकप्रशासनाची उत्क्रांती.
ब) भारतातील प्रशासनावर नियंत्रण.
क) परिस्थितीकीय (पर्यावरणात्मक) दृष्टिकोन
ड) संयुक्त राज्य अमेरिकेतील प्रशासनाची वैशिष्ट्ये.
- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) स्थानिक शासन म्हणजे काय? ते सांगून संयुक्त राज्य अमेरिकेतील स्थानिक शासन व्यवस्थेचे वर्णन करा.
- किंवा
- ब) भारतातील प्रशासकीय व्यवस्थेच्या वैशिष्ट्याचे मुल्यांकन करा.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- तुलनात्मक लोक प्रशासनाचा अर्थ, स्वरूप आणि व्याप्ती विशद करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Public Administration) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Comparative Public Administration In INDIA, UK AND USA
(230127401)**

Day & Date: Thursday, 16-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.

12

- 1) _____ is the term coined by F.W. Riggs to describe plural society.
 - a) Poly. Communalism
 - b) Nepotism
 - c) Overlapping
 - d) Elite domination
- 2) Which group was established for the study of comparative public administration?
 - a) Indian comparative study Group
 - b) Comparative administrative group
 - c) American comparative study group
 - d) Comparative study association
- 3) The president of the United States of America (USA) is _____.
 - a) Nominal executives
 - b) A Real executives
 - c) Neither a nominal nor a real executive
 - d) None of the above
- 4) In United Kingdom (UK) _____.
 - a) The crown is the real executives
 - b) The cabinet is not the real executives
 - c) The cabinet is the real executives
 - d) None of the above
- 5) There was not much of literature on comparative administration before _____.
 - a) The second world war
 - b) The second cold war
 - c) 1920's
 - d) 1950's
- 6) The Lower House of parliament is _____ In United Kingdom (UK).
 - a) House of Lords
 - b) House of Commons
 - c) People's Assembly
 - d) None of the above
- 7) Local self governments are included in the _____.
 - a) State list
 - b) Union list
 - c) Concurred list
 - d) None of the above

- 8) Panchayat Raj is system of _____.
a) Local government b) Local administration
c) Local self government d) Rural local self government
- 9) The parliament controls the administration through _____.
a) Budgetary control
b) Debates and discussion in the parliament
c) Question hour, resolution and motion
d) All of the above
- 10) Which of the following is not included in conceptual approach of comparative public administration by Henderson?
a) Bureaucratic system approach
b) Human relation approach
c) Decision making approach
d) Component approach
- 11) The salient features of the USA administrative system are _____.
a) Judicial Review
b) Federal system
c) Presidential form of government
d) All of the above
- 12) Which of the following is not a means of executive control over administration?
a) Civil service code b) Advisory Agencies
c) Appeal to public opinion d) Statutory appeal

Q.2 Write short answers. (Any Four)**12**

- a) State the importance of comparative public administration.
b) What is mean by behavioural approach? Explain it.
c) Describe the political executives of USA.
d) Evaluate the local government of India.
e) Explain the administrative features of UK.
f) Discuss on the concept of SALA model.

Q.3 Write short notes. (Any Two)**12**

- a) Evolution of comparative public administration.
b) Control over administration in India.
c) Ecological approach.
d) Administrative features of USA.

Q.4 Answer the following question in detail. (Any One)**12**

- a) What is Local Government? Describe the Local Government system of United States of America (USA).

OR

- b) Evaluate the administrative features of Indian administration.

Q.5 Answer the following question in detail.

12

Elucidate the meaning, nature and scope of comparative public administration.

- ६) तूट अर्थसंकल्प (Deficit Budget) म्हणजे काय?
 अ) जेव्हा उत्पन्न खर्चापेक्षा जास्त असते
 ब) जेव्हा खर्च आणि उत्पन्न समान असते
 क) जेव्हा खर्च उत्पन्नापेक्षा जास्त असतो
 ड) जेव्हा कोणतेही उत्पन्न नसते
- ७) "समतोल अर्थसंकल्प" (Balanced Budget) म्हणजे काय?
 अ) कर नाहीत
 ब) उत्पन्न आणि खर्च समान
 क) परकीय कर्ज नाही
 ड) सर्व विभागांनी एकत्रितपणे तयार केलेला अर्थसंकल्प
- ८) खालीलपैकी कोणता अर्थसंकल्पीकरणाचा एक तत्त्व आहे?
 अ) गोपनीयता (Secrecy)
 ब) सोय (Convenience)
 क) सर्वसमावेशकता (Comprehensiveness)
 ड) मुत्सद्देगिरी (Diplomacy)
- ९) भारतात थेट करांचे प्रशासन कोणते संस्थान करते?
 अ) अप्रत्यक्ष करांचे केंद्रीय मंडळ (Central Board of Indirect Taxes)
 ब) सिक्युरिटीज आणि एक्स्चेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (SEBI)
 क) प्रत्यक्ष करांचे केंद्रीय मंडळ (CBDT - Central Board of Direct Taxes)
 ड) नीती आयोग (NITI Aayog)
- १०) प्रभावी कर प्रशासनाचा एक मुख्य उद्देश कोणता आहे?
 अ) खर्च वाढवणे
 ब) राजकीय समतोल राखणे
 क) कमीतकमी चुकवणीसह जास्तीत जास्त महसूल मिळवणे
 ड) सर्व कर काढून टाकणे
- ११) कर प्रशासन का महत्त्वाचे आहे?
 अ) रोजगार कमी करण्यासाठी
 ब) कर भाराचे सम न्यायाने वाटप सुनिश्चित करण्यासाठी
 क) महागाई वाढवण्यासाठी
 ड) शासनाची सत्ता केंद्रीकृत करण्यासाठी
- १२) खालीलपैकी कोणते सार्वजनिक कर्जाचे उदाहरण आहे?
 अ) उत्पन्न कर
 ब) जीएसटी
 क) सरकारी बाँड्स
 ड) कॉर्पोरेट कर

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
- अ) अर्थसंकल्प संहितीकरण म्हणजे काय?
 ब) कर प्रशासनाची दोन कार्ये नमूद करा.
 क) अर्थसंकल्पाची कोणतीही दोन तत्त्वे नमूद करा.
 ड) सार्वजनिक कर्ज म्हणजे काय?
 इ) अर्थसंकल्पाचे कोणतेही दोन प्रकार नमूद करा.
 ई) वित्त प्रशासनाची कोणतीही दोन तत्त्वे लिहा.
- प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- अ) वित्त प्रशासनाची तत्त्वे कोणती आहेत?
 ब) अर्थसंकल्पीकरणाची उद्दिष्टे कोणती आहेत?
 क) वित्त प्रशासनाचे मूलभूत घटक कोणते आहेत?
 ड) अर्थसंकल्पाची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) भारतातील वित्त प्रशासनावर नियंत्रण ठेवण्याच्या यंत्रणांचे विश्लेषण करा. सार्वजनिक वित्तीय व्यवहारांमध्ये पारदर्शकता व उत्तरदायित्व सुनिश्चित करण्यासाठी विधिमंडळ, कार्यपालिका, संसदीय समित्या आणि महालेखा परीक्षक (CAG) यांची भूमिका स्पष्ट करा.
- किंवा**
- ब) भारतातील अर्थसंकल्प प्रक्रियेमध्ये समाविष्ट असलेले प्रमुख टप्पे – जसे की अर्थसंकल्पाची तयारी, मंजूरी आणि अंमलबजावणी – यांचे वर्णन करा. तसेच, सार्वजनिक कर्ज, मौद्रिक धोरण आणि वित्तीय धोरण हे अर्थव्यवस्थेचे व्यवस्थापन करण्यात कसे मदत करतात, याचेही स्पष्टीकरण द्या.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- वित्त प्रशासन म्हणजे काय हे स्पष्ट करा. आधुनिक शासकीय व्यवस्थेत त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा, तसेच प्रभावी वित्त प्रशासनासाठी आवश्यक तत्त्वे आणि मूलभूत घटक यांचे स्पष्टीकरण द्या.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Public Administration) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Financial Administration (230127402)

Day & Date: Saturday, 18-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **12**

- 1) Zero-Based Budgeting (ZBB) means _____.
 - a) Starting all programs from scratch each year
 - b) Budgeting only for central schemes
 - c) Eliminating subsidies completely
 - d) Calculating taxes based on zero income

- 2) What is the function of the Appropriation Bill?
 - a) To raise revenue
 - b) To authorize expenditure from the Consolidated Fund
 - c) To impose new taxes
 - d) To plan for emergencies

- 3) The concept of "performance budgeting" focuses on _____.
 - a) Government profits
 - b) Development targets and efficiency
 - c) Fiscal deficit
 - d) Audit reports only

- 4) Which of the following is NOT a part of the Finance Ministry?
 - a) Department of Revenue
 - b) Department of Expenditure
 - c) Department of Audit and Accounts
 - d) Department of Financial Services

- 5) Which article of the Constitution deals with the Annual Financial Statement?

a) Article 110	b) Article 112
c) Article 280	d) Article 123

- 6) What is a Deficit Budget?
 - a) When income exceeds expenditure
 - b) When expenditure equals income
 - c) When expenditure exceeds income
 - d) When there is no income

- 7) The term “Balanced Budget” means _____.
 - a) No taxation
 - b) Income equals expenditure
 - c) No foreign debt
 - d) Budget prepared by all departments

- 8) Which of the following is a principle of budgeting?
 - a) Secrecy
 - b) Convenience
 - c) Comprehensiveness
 - d) Diplomacy

- 9) Which agency in India manages the administration of Direct Taxes?
 - a) Central Board of Indirect Taxes
 - b) SEBI
 - c) Central Board of Direct Taxes (CBDT)
 - d) NITI Aayog

- 10) A key objective of effective tax administration is to _____.
 - a) Increase expenditure
 - b) Ensure political balance
 - c) Maximize revenue with minimal evasion
 - d) Eliminate all taxes

- 11) Why is tax administration important?
 - a) To reduce employment
 - b) To ensure equitable distribution of tax burden
 - c) To increase inflation
 - d) To centralize government power

- 12) Which of the following is an example of public debt?
 - a) Income tax
 - b) GST
 - c) Government bonds
 - d) Corporate tax

Q.2 Write Short Answers. (Any Four)

12

- a) What is Budget Enactment?
- b) State two functions of Tax Administration.
- c) Mention any two principles of Budget.
- d) What is Public Debt?
- e) Name any two types of Budget.
- f) Write any two principles of Financial Administration.

Q.3 Write Short Notes. (Any Two)

12

- a) Principles of Financial Administration.
- b) What are the objectives of Budgeting?
- c) What are the basic components of Financial Administration?
- d) The features of Budget.

Q.4 Broad Question. (Any One)

12

- a) Analyze the mechanisms of control over financial administration in India. Discuss the roles of the legislature, executive, parliamentary committees, and the Comptroller and Auditor General (CAG) in ensuring transparency and accountability in public finance.

OR

- b) Describe the main steps involved in the budgetary process in India, including budget preparation, approval, and implementation. Also, discuss how public debt, monetary policy, and fiscal policy help manage the economy.

Q.5 Broad Question.

12

Define financial administration. Discuss its importance in modern governance, and explain the key principles and essential elements that form the foundation of effective financial administration.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Public Administration) (सत्र - IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल - २०२६

Public Policy In India (230127403)

वार, दिनांक : मंगळवार, २१-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) सार्वजनिक धोरण म्हणजे निर्णय नाही तर तो कृतीचा आकृतीबंध होय ही व्याख्या कोणी केली?
अ) रॉबर्ट आयस्टोन
ब) रिचर्ड रोझ
क) कार्ल फ्रेडरिक
ड) डेव्हिड ईस्टन
- २) सार्वजनिक धोरणाच्या चौकटीत ---- चा अभ्यास केला जातो.
अ) घटनात्मक चौकट
ब) समता
क) धर्म
ड) वरील सर्व
- ३) सार्वजनिक धोरणाचा इतिहास ---- या शहरापासून सुरू होतो.
अ) बॅबीलोन
ब) इजिप्त
क) ग्रीस
ड) रोमन
- ४) हेरॉल्ड लॉसवेल हा विचारवंत कोणत्या देशाचा आहे?
अ) भारत
ब) इटली
क) अमेरिका
ड) स्पेन
- ५) कॅबिनेट मंत्र्यांचा प्रमुख नेता कोण असतो?
अ) राष्ट्रपती
ब) महान्यायवादी
क) पंतप्रधान
ड) सरन्यायाधीश
- ६) लोकशाही शासनप्रणाली मध्ये राजकीयपक्ष ---- असतात.
अ) अनिवार्य
ब) अनावश्यक
क) अनिर्बंध
ड) अवैध
- ७) नीती आयोगाचे अध्यक्ष ---- आहेत.
अ) राष्ट्रपती
ब) राज्यपाल
क) सभापती
ड) पंतप्रधान

- ८) कायदेमंडळाची कामे कोणती आहेत.
 अ) सरकारी बजेट तयार करणे ब) कराना मान्यता देणे
 क) महाभियोग चालवणे ड) वरीलपैकी सर्व
- ९) पॉलिटिक्स अँड मार्केट्स हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
 अ) हेरॉल्ड लॉसवेल ब) चार्ल्स लिंडब्लॉम
 क) हेगेल ड) फ्रिडमॅन
- १०) मूल्यनिर्पेक्ष शास्त्र ही संकल्पना नाकारली पाहिजे असे कोणी म्हटले?
 अ) डेव्हिड ईस्टन ब) अल्मंड पॉवेल
 क) येहेइकेल ड) माल्कम वेबस्टर
- ११) अनुभवजन्यप्रक्रियेतील पायऱ्या कोणत्या आहेत?
 अ) प्रयोग ब) निरीक्षण
 क) गृहीतकाची निर्मिती ड) वरील सर्व
- १२) सार्वजनिक धोरणाच्या अंमलबजावणीतील घटक सांगा.
 अ) कर्मचारी वर्ग ब) निधी
 क) राजकीय इच्छाशक्ती ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) निती आयोगाची कार्ये सांगा.
 ब) न्यायालयीन पुनर्विलोकनावर भाष्य करा.
 क) भारताच्या उपराष्ट्रपतीचे कार्य लिहा.
 ड) डेव्हिड ईस्टन यांचे सार्वजनिक धोरण विषयक मत सांगा.
 इ) नोकरशाहीचे दोष स्पष्ट करा.
 ई) भारताच्या पंतप्रधानाचे अधिकार सांगा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१२

- अ) सार्वजनिक धोरणाचे महत्त्व
 ब) निती आयोगाची कार्ये.
 क) सार्वजनिक धोरणावरील आर्थिक मर्यादा
 ड) लोकसभेची कार्ये

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

- अ) सार्वजनिक धोरण म्हणजे काय सांगून त्याची व्याप्ती लिहा.

किंवा

- ब) सार्वजनिक धोरण ठरवणाऱ्या कार्यपालिकेचे महत्त्व सांगा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा

१२

- हेरॉल्ड लॉसवेल यांचा सार्वजनिक धोरण विषयक दृष्टिकोन काय आहे ते सांगा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Public Administration) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April – 2026
Public Policy In India (230127403)

Day & Date: Tuesday, 21-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative.**12**

- 1) Who define public policy as not a decision but a blueprint for action?
 - a) Robert Aisten
 - b) Recharad Rose
 - c) Karl Fredrich
 - d) Devid Eaton
- 2) Is studied within the framework of public policy.
 - a) constitutional frame
 - b) equality
 - c) religion
 - d) all of the above
- 3) The history of public policy begins with _____ the city.
 - a) Bybiloan
 - b) Egypt
 - c) gris
 - d) Roman
- 4) Which country dose the Thinker Herold Lasswell belong to?
 - a) India
 - b) Italy
 - c) America
 - d) Spen
- 5) Who is the chief leader of the cabinet minister?
 - a) president
 - b) attorney general
 - c) prime minister
 - d) chief justice
- 6) In a democratic system of government political parties are _____.
 - a) mandatory
 - b) unnecessary
 - c) unrestricted
 - d) invalid
- 7) The chairman of the Niti Aayog is _____.
 - a) president
 - b) governor
 - c) speaker
 - d) prime minister
- 8) What are the functions of the legislature?
 - a) Preparing the government budget
 - b) Text approval
 - c) Impeachment
 - d) All of the above

- 9) Who wrote the book politics and market?
a) Herold Lasswell b) Charls Lindblome
c) Hegel d) Freedman
- 10) Someone said that the concept of value-free science should be a rejected.
a) David Eston b) Almond Pavel
c) Yehekel Droper d) Malkam Webster
- 11) What are the steps in the empirical process?
a) Experiment b) Observation
c) Hypothesis formation d) All of the above
- 12) What are the elements of public policy implementation?
a) Staff b) Funds
c) Political will d) All of the above

Q.2 Write short answers. (Any Four) 12

- a) Explain the work of Niti Aayog.
b) Comment on judicial Review.
c) Write the functions of vice- President of India.
d) Explain David Esten public policy views.
e) Explain the flaws of bureaucracy.
f) State the powers of prime minister of India.

Q.3 Write short notes. (Any Two) 12

- a) Importance of public policy
b) Functions of Niti Aayog.
c) Economic constration on Public policy.
d) Functions of the Loksabha

Q.4 Write the detail answer (Any one) 12

- a) Explain what public policy is and write its scope.
b) State the importance of the executive branch in determining public policy.

Q.5 Write the detail answer to the following question. 12

What is Herold Loswells view on public policy.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Public Administration) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
E-ADMINISTRATION (230127405)

वार, दिनांक : गुरुवार, २३-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) ई-गव्हर्नन्स — शी संबंधित आहे.
 - अ) संरक्षण सेवा
 - ब) कृषी सेवा
 - क) लोकांना तंत्रज्ञानावर आधारित प्रशासन प्रदान करणे
 - ड) आवश्यक सेवा
- २) — ने भीम (BHIM) ॲप विकसित केले आहे.
 - अ) फोन पे
 - ब) स्टेट बँक ऑफ इंडिया
 - क) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया
 - ड) नॅशनल पेमेंट्स कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया
- ३) ई-गव्हर्नन्सशी संबंधित खालीलपैकी कोणते खरे नाही?
 - अ) सरकार ते नागरिक (G2C)
 - ब) सरकार ते व्यवसाय (G2B)
 - क) सरकार ते सरकार (G2G)
 - ड) कर्मचारी ते कर्मचारी (E2E)
- ४) संगणकाचा वेग — मध्ये मोजला जातो.
 - अ) गिगाहर्ट्झ
 - ब) बॉड
 - क) बीपीएस
 - ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ५) ॲपल संगणक प्रणाली — ॲपरेटिंग सिस्टम वापरतात.
 - अ) लिनक्स
 - ब) विंडोज
 - क) मॅक
 - ड) सोलारिस
- ६) स्वयंम हे — आहे.
 - अ) रेल्वे तिकीट ॲप
 - ब) आरोग्य विमा ॲप
 - क) ऑनलाइन लर्निंग प्लॅटफॉर्म
 - ड) वरीलपैकी काहीही नाही

- ७) खालीलपैकी कोणते शिक्षण साधन आयसीटी प्रदान करत नाही?
 अ) गणना ब) स्लाइडशो
 क) व्हिडिओ ड) प्रयोगशाळा
- ८) यूआयडीएआय म्हणजे ----.
 अ) भारत उदय योजना
 ब) युनिट आयडेंटिफिकेशन अथॉरिटी ऑफ इंडिया
 क) युनिक इंटीग्रेटेड डेव्हलपमेंट ऑफ इंडिया
 ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ९) इंटरनेट एक्सप्लोरर म्हणजे ----.
 अ) ब्राउझर ब) इंटरनेट
 क) सर्च इंजिन ड) वेब ब्राउझर
- १०) राष्ट्रीय ई-गव्हर्नन्स योजना २.० ही ---- म्हणून देखील ओळखली जाते.
 अ) ई-प्लॅन ब) ई-जिल्हा
 क) ई-क्रांती ड) वरीलपैकी काहीही नाही
- ११) पत्रकारांना अधिकृत माहिती ---- विभागाद्वारे दिली जाते.
 अ) प्रेस ट्रस्ट ऑफ इंडिया ब) प्रेस इन्फॉर्मेशन ब्युरो
 क) प्रेस कौन्सिल ऑफ इंडिया ड) कोणतीही वृत्तसंस्था
- १२) माहिती तंत्रज्ञान कायदा २००० ---- कलम सायबर दहशतवादाच्या शिक्षेशी संबंधित आहे.
 अ) ६६ (अ) ब) ८० (फ)
 क) ९० (ब) ड) वरीलपैकी काहीही नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) योग्य उदाहरणांसह ई-प्रशासनाची व्याख्या करा.
 ब) डायरेक्ट बेनिफिट ट्रान्सफर (डीबीटी) स्पष्ट करा.
 क) महाराष्ट्रातील महा ई-सेवा केंद्र.
 ड) सोशल नेटवर्किंग ॲप्लिकेशन्स.
 इ) नॅशनल इन्फॉर्मेटिक्स सेंटर.
 ई) डिजिटल इंडिया.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) 'स्मार्ट' प्रशासनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) प्रशासनात सोलापूर जिल्हयाच्या SETU मॉडेलची चर्चा करा.
 क) नागरिकांच्या सेवा पुरवण्यात सोशल मीडियाची भूमिका उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
 ड) प्रशासनात माहिती आणि संगणक तंत्रज्ञानाची (ICT) भूमिका आणि उपयोग सांगा.

- प्र.४ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) सुशासनाची संकल्पना आणि त्याचे महत्त्व संबंधित केस स्टडीसह स्पष्ट करा.
किंवा
- ब) विविध सोशल नेटवर्किंग अनुप्रयोग आणि प्रशासनात त्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- सध्याच्या परिस्थितीत सायबर गुन्ह्यांचा विशेष संदर्भ घेऊन ई-प्रशासनासमोरील विविध आव्हानांवर चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

M.A. (Public Administration) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
E-ADMINISTRATION (230127405)

Day & Date: Thursday, 23-04-2026
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.**12**

- 1) E-governance is related to _____.
 - a) Defence services
 - b) Agricultural services
 - c) Provide technology driven governance to people
 - d) Essential services

- 2) _____ has developed the BHIM App.
 - a) Phone pe
 - b) State Bank of India
 - c) Reserve Bank of India
 - d) National Payments Corporation of India

- 3) Which of the following is **NOT** true related to e-governance.
 - a) Government to Citizens (G2C)
 - b) Government to Business (G2B)
 - c) Government to Government (G2G)
 - d) Employees to Employees (E2E)

- 4) The speed of a Computer is measured in _____.

a) Gigahertz	b) Baud
c) BPS	d) None of the above

- 5) _____ operating system is used by the Apple Computer systems.

a) Linux	b) Windows
c) Mac	d) Solaris

- 6) SWAYAM is a _____.

a) Railway Ticket App	b) Health Insurance App
c) Online learning platform	d) None of the above

- 7) Which one of the following tools of learning does **NOT** provide ICT?

a) Calculation	b) Slideshow
c) Video	d) Laboratories

- 8) UIDAI stands for _____.
 a) Bharat Uday Yojana
 b) Unique Identification Authority of India
 c) Unique Integrated Development of India
 d) None of the Above
- 9) Internet explorer is a _____.
 a) Browser
 b) Internet
 c) Search Engine
 d) Web Browser
- 10) National e-Governance plan 2.0 is also identified as _____.
 a) e-Plan
 b) e- District
 c) e-Kranti
 d) None of the Above
- 11) Official information to the press is communicated through _____ department.
 a) Press Trust of India
 b) Press Information Bureau
 c) Press Council of India
 d) Any news outlet
- 12) Information Technology Act 2000 _____ section deals with the punishment for cyber terrorism.
 a) 66(a)
 b) 80(f)
 c) 90(b)
 d) None of the Above

Q.2 Write short answers. (Any Four)**12**

- a) Define e-administration with suitable examples.
 b) Explain Direct Benefit Transfer (DBT).
 c) Maha E-Seva Kendra in Maharashtra.
 d) Social Networking Applications.
 e) National Informatics Center.
 f) Digital India.

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)**12**

- a) Explain the concept of 'SMART' Administration.
 b) Discuss the SETU Model of Solapur District in administration.
 c) Describe the role of social media in provision of citizens services with examples.
 d) Mention the role & use of Information & Computer Technology (ICT) in administration.

Q.4 Answer the following question in detail. (Any One)**12**

- a) Explain the concept of Good Governance and its importance with relevant case studies.

OR

- b) Describe the different Social Networking Applications and their importance in administration.

Q.5 Answer the following question in detail.

12

Discuss the various challenges before E-Administration with special reference to cybercrimes in current scenario.

- प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) आरोग्य प्रशासनाचा अर्थ सांगून उद्दिष्टे सविस्तर लिहा.
किंवा
ब) ग्रामीण आरोग्य क्षेत्रापुढील आव्हाने यावर चर्चा करा.
- प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२
केंद्रीय आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालयाची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.

Seat No.	
-----------------	--

Set **P**

**M.A. (Public Administration) (Semester - IV) (New) (NEP CBCS)
Examination: March/April - 2026
Health Administration (230127406)**

Day & Date: Thursday, 23-04-2026
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options.**12**

- 1) National Health Mission Campaign _____ launched in the year.
 - a) 2012
 - b) 2005
 - c) 2011
 - d) 2015
- 2) Which of the following human diseases is caused _____ by bacteria.
 - a) Hepatitis
 - b) Typhoid
 - c) Measles
 - d) Polio
- 3) Pradhan Mantri Jan Arogya Yojana launched on _____.
 - a) 15 Aug 2015
 - b) 23 Sep 2018
 - c) 26 Jan 2016
 - d) 17 Sep 2015
- 4) ASHA volunteers one selected through _____.
 - a) Gram Sabha
 - b) Block Health Officer
 - c) Chief Officer
 - d) District Health Officer
- 5) The World's Largest COVID Care Center is packed in India ____state.
 - a) Maharashtra
 - b) Gujrat
 - c) Tamil Nadu
 - d) New Delhi
- 6) The current Union Health Minister of India is _____.
 - a) Piyush Goyal
 - b) Jai Prakash Nadda
 - c) J. C. Nadda
 - d) Bhupendra Yadav
- 7) Primary Health Centre's are established in rural areas for the _____ population.
 - a) 10000
 - b) 15000
 - c) 25000
 - d) 30000
- 8) National Health Policy for people with disabilities in India announced in _____year.
 - a) 2001
 - b) 2006
 - c) 2002
 - d) 2000

